

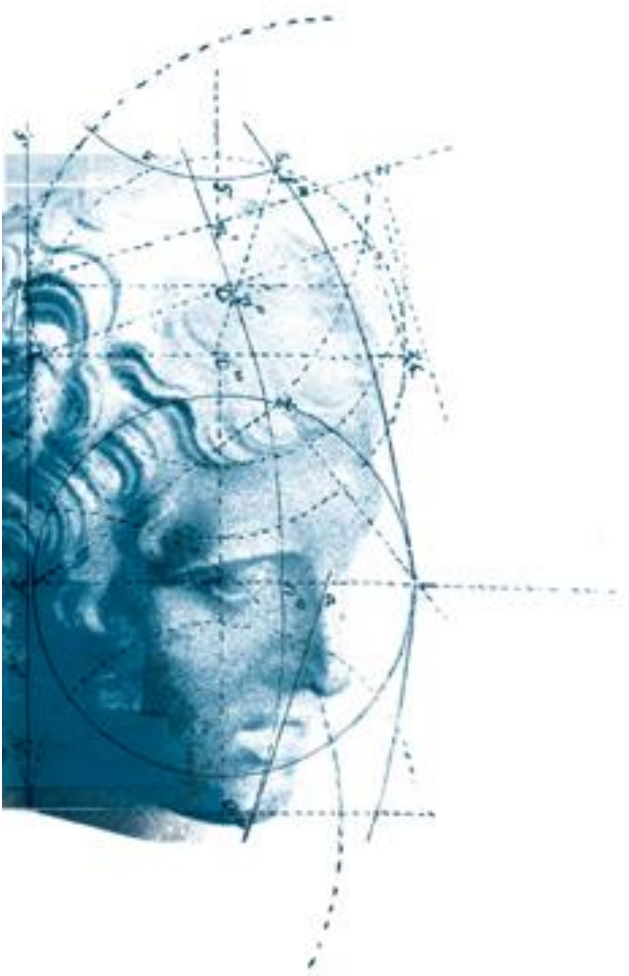
Absolventi středních škol a trh práce

Odvětví:

PEDAGOGIKA, UČITELSTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

Ing. Mgr. Pavla Paterová
Mgr. Gabriela Doležalová
a kolektiv autorů

Praha 2015

Obsah

1. Úvodní slovo	3
2. Nově přijatí žáci a absolventi škol	4
2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura	4
2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura	6
2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích	9
2.4 Přehled oborů vzdělání	10
2.5 Přehled středních škol	11
3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce	12
3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání	12
3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání	15
3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích	16
4. Přechod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy	16
4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy	16
5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů	19
5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání	19
5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání	20
6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru	22
6.1 Uplatnění absolventů v oboru	22
6.2 Důvody absolventů pro práci v jiném oboru	23
6.3 Využití získaných dovedností z pohledu absolventů	24
7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol	26
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů	26
7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů	29
7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce	31
8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU	32
8.1 Zaměstnanost podle odvětví	33
8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin	34
9. Závěr	35

Absolventi středních škol a trh práce – odvětví PEDAGOGIKA, UČITELSTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

Ing. Mgr. Pavla Paterová, Mgr. Gabriela Doležalová a kolektiv autorů

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2015

Korektura: Oddělení pro informační a publikační činnost

1. Úvodní slovo

Mezi odborným vzděláváním a trhem práce existuje úzká vazba. Jedním z hlavních cílů vzdělávání je poskytovat žákům kvalifikaci vhodnou pro uplatnění na trhu práce. Ve školách žáci získávají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti – kompetence, které jim mají umožnit dobré budoucí pracovní uplatnění.

Vzdělávání tím vlastně formuje budoucí nabídku kvalifikované pracovní síly. V ideálním případě by měla existovat rovnováha mezi nabídkou nových pracovních sil na jedné straně a poptávkou zaměstnavatelů na straně druhé. Aby byl tento proces co nejefektivnější, je důležité, aby měl resort školství i další zainteresované subjekty na všech svých rozhodovacích úrovních k dispozici (pro svá jednání a strategická i koncepční rozhodování) co nejvíce informací jak o potřebách a požadavcích zaměstnavatelů a trhu práce, tak o připravenosti a úspěšnosti absolventů škol při přechodu do pracovního života. Tyto informace poskytují resortu školství potřebnou zpětnou vazbu, a mohou tedy posloužit k dalšímu rozvoji vzdělávání.

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) se problematice odborného vzdělávání žáků a jejich následného uplatnění na trhu práce dlouhodobě věnuje. Každoročně jsou zpracovávány informace o vývoji oborové struktury žáků na středních i vyšších odborných školách, stejně jako údaje o nezaměstnanosti absolventů škol. V několikaletých časových intervalech jsou zjišťovány také jak názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol pro praxi, tak i názory samotných absolventů na využití získaných dovedností. Mezi zpracovávány informacemi nechybějí ani názory pracovníků úřadů práce, materiály zaměřené na zjišťování potřeb trhu práce prostřednictvím analýz inzertní nabídky pracovních míst, porovnávání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním atd. Všechny tyto informace doposud zjištěné a zpracované v NÚV jsou dostupné na webových stránkách www.infoabsolvent.cz nebo na www.nuv.cz v části Vzdělávání a trh práce.

Zmíněné materiály a publikace jsou obvykle zaměřeny na jednu z uvedených tematických oblastí. Řada jednání a rozhodování v odborném školství ale probíhá spíše v rámci stejného oborového zaměření, to znamená, že odpovídá rámci jednotlivých odvětví či sektorů. V tomto rámci jsou také organizovány a pracují oborové skupiny a sektorové rady, v kterých jsou zastoupeni odborníci a představitelé jak vzdělavatelů, tak zaměstnavatelů či jejich sdružení.

A právě potřeba mít pohromadě informace podle oborového zaměření stojí za vznikem tohoto materiálu. Ten totiž **obsahuje důležité a dostupné informace o počtech nově přijatých žáků a absolventů škol, o jejich připravenosti a úspěšnosti při přechodu na trh práce, popřípadě do dalšího vzdělávání, o tom, jestli absolventi skutečně v oboru pracují apod., pro zvolené odvětví, zde konkrétně pro odvětví PEDAGOGIKA, UČITELSTVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE.** Kromě této publikace vznikly stejné materiály i pro další odvětví: strojírenství, elektrotechniku, stavebnictví, zemědělství, ekonomiku, obchod, služby, gastronomii, zdravotnictví a dopravu.

Vzhledem ke svému charakteru by tato publikace měla sloužit především představitelům MŠMT, MPSV a krajských úřadů, zástupcům zaměstnavatelů v oblasti pedagogiky a sociální péče, členům oborových skupin a sektorových rad pro pedagogickou a sociální oblast ad. Ti všichni se totiž nějakou měrou podílejí na rozvoji a směřování odborného vzdělávání, a to na úrovni daného odvětví.

Tato publikace obsahuje jen základní výtah dostupných informací. Vzhledem k jejímu omezenému rozsahu do ní není možné zahrnout všechny relevantní a užitečné informace ke každému tématu. Proto jsou v každé kapitole uvedeny zdrojové materiály a další užitečné odkazy, které je možné volně vyhledat, a to především v Informačním Systému o uplatnění Absolventů škol na trhu práce (ISA) na www.infoabsolvent.cz.

2. Nově přijatí žáci a absolventi škol

Nejprve je třeba se podívat, kolik absolventů škol vlastně každoročně své vzdělávání úspěšně dokončí. Informace o absolventech škol i počtech žáků vycházejí z výkonových statistik školství, které MŠMT každoročně povinně zjišťuje od škol. Pro komplexnější pohled je v této kapitole vždy uveden nejen počet absolventů **skupiny oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče**, ale i počet absolventů celkem.

2.1 Vývoj počtu absolventů a jejich oborová struktura

V roce 2014 úspěšně ukončilo studium na střední škole (bez nástavbového studia) 82,2 tisíc absolventů, což je o 9,7 tisíc méně než v roce předchozím. Za poslední 4 roky se jejich počet snížil dokonce o 16,5 %. Navíc vzhledem k výraznému poklesu počtu nově přijatých žáků do středních škol v posledních čtyřech letech z důvodu demografického poklesu je nutno i v dalších letech počítat s dalším propadem celkového počtu absolventů středních škol.

Mezi absolventy středních škol (bez nástavbového studia) bylo v roce 2014 zhruba **29 % absolventů s výučním listem (kategorie E a H), 5,1 % absolventů s maturitou a s odborným výcvikem (kategorie L0), 40 % absolventů klasických maturitních oborů (kategorie M) a 26 % absolventů gymnaziálních oborů (kategorie K).**

► Skupina oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče

Absolventi oboru skupiny **75 Pedagogika a sociální péče** tvořili v roce 2014 s počtem 2,1 tisíc přibližně **2,6 % ze všech absolventů** středních škol (bez nástavbového studia). Patří tedy **spíše mezi méně zastoupené skupiny oborů vzdělání mezi absolventy středních škol.**

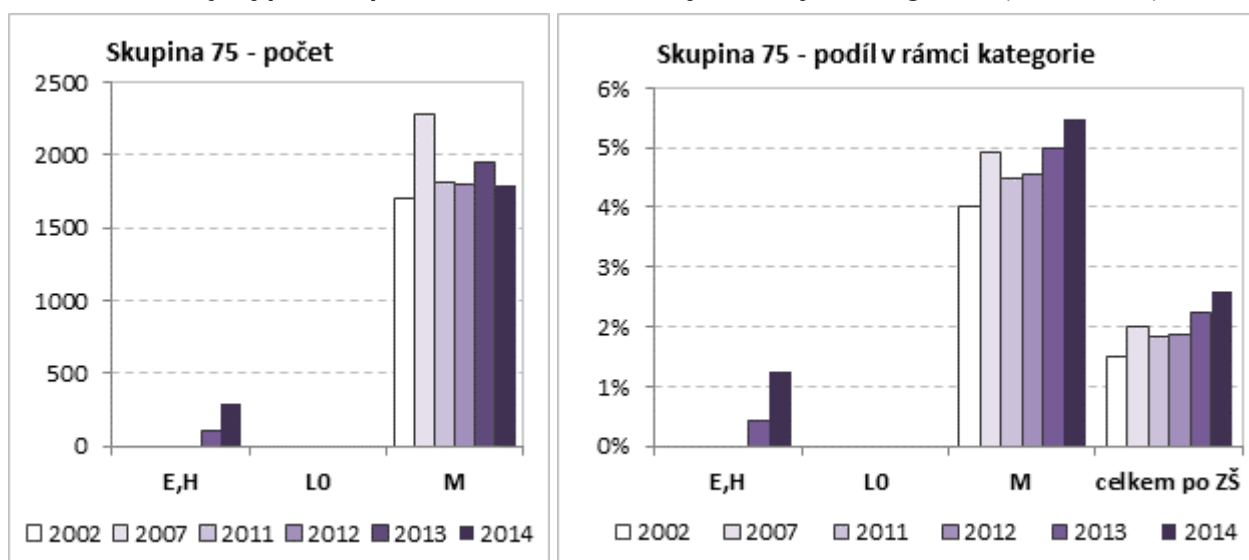
Počet absolventů pedagogických a sociálních oborů v posledních letech roste, mezi lety 2011 a 2014 se zvýšil z 1,8 na 2,1 tisíc, a to **navzdory nepříznivému demografickému vývoji**, který je hlavní příčinou postupného poklesu celkového počtu absolventů. I tak je ale vhodnější sledovat spíše trend vývoje podílu absolventů pedagogických a sociálních oborů na počtu absolventů středních škol (bez nástavbového studia) celkem. V roce 2002 ukončilo některý pedagogický či sociální obor na střední škole 1,5 % absolventů, do roku 2007 tento podíl vzrostl na 2,0 %. Od roku 2011 až po současnost **se podíl absolventů pedagogických a sociálních oborů na středních školách (bez nástaveb) postupně zvýšil z 1,8 % na 2,6 %**. Počet absolventů pedagogických či sociálních oborů poslední dva roky neklesl pod 2 tisíce, a to i přes demografický úbytek žáků a absolventů celkově.

Z 2,1 tisíc absolventů oborů vzdělání z oblasti pedagogiky a sociální péče v roce 2014 jich **14 % (tj. 294) tvořili absolventi s výučním listem (kategorie E a H) a 85 % (1,8 tisíc) představovali absolventi klasických odborných maturitních oborů (kategorie M).** V jednotlivých kategoriích je však vývoj počtu absolventů rozdílný. Podrobné údaje o počtech a podílech absolventů a jejich vývoji obsahují tabulka 2.1 a obrázky 2.1 a 2.2.

Tab. 2.1: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání¹

Rok	Kat. E,H		Kat. LO		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše		Sk. 75	Vše
2002	0	44 483	0	6 792	1 710	42 428	18 527	1 710	113 120
2007	0	35 822	0	6 933	2 283	46 511	24 193	2 283	114 112
2011	0	27 791	0	5 811	1 818	40 461	23 862	1 818	98 455
2012	0	27 243	0	5 506	1 805	39 590	23 888	1 816	96 813
2013	102	24 592	0	5 070	1 946	38 969	22 686	2 059	91 884
2014	294	23 564	0	4 206	1 793	32 697	21 138	2 116	82 183
změna 11-14 (%)	-	-15,2%	0,0%	-27,6%	-1,4%	-19,2%	-11,4%	16,4%	-16,5%

Obr. 2.1 a 2.2: Vývoj počtu a podílu absolventů škol v jednotlivých kategoriích (denní forma)

Drtivá většina (zhruba 85 %) absolventů v oblasti pedagogiky a sociální péče ve středním vzdělávání končí obory **středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou** (kategorie M). V případě této kategorie ve skupině **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče** počet absolventů v posledních letech spíše stagnuje, například mezi lety 2011 a 2014 poklesl pouze o 1,4 %, zatímco absolventů v kategorii M celkem ubylo za stejné období o 19,2 %. Jak se tedy vyvíjelo zastoupení absolventů oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče v kategorii středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou? Před rokem 2011 se **podíl absolventů pedagogických či sociálních oborů s maturitní zkouškou** na celkovém počtu absolventů s maturitou (kategorie M) zvýšil ze 4,0 % v roce 2002 na 4,9 % v roce 2007. Do roku 2011 došlo k nepatrnému poklesu na 4,5 %, nicméně v dalším období podíl dále narůstal až na **5,5 %** v roce 2014. Tento trend dokazuje i **rostoucí podíl** absolventů pedagogických a sociálních oborů v rámci kategorie M.

V kategorii **středního vzdělání s výučním listem** (kategorie E a H) se v oblasti pedagogiky a sociální péče vzdělává pouze malý zlomek žáků, a to výhradně v oboru **Pečovatelské služby**. Prvních 102 absolventů ukončilo úspěšně tento obor v roce 2013, o rok později tento

¹ V tabulce je uvedena procentní hodnota změny počtu absolventů mezi roky 2010 a 2013, protože účelem bylo vyjádřit rozsah změn ve střednědobém období, tzn. v posledních 4 letech. Samozřejmě k velkým změnám docházelo už dříve, což dokazují hodnoty počtu absolventů v roce 2002 a 2007.

počet narostl na **294** absolventů, což představuje **1,2%** podíl **absolventů pečovatelských oborů s výučním listem** na celkovém počtu absolventů s výučním listem (kategorie E a H).

V rámci kategorie L0, tedy maturitních oborů, jejichž součástí je i odborný výcvik, nejsou ve skupině 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče dlouhodobě nabízeny žádné obory, tudíž i počty absolventů jsou nulové.

Tab. 2.2: Vývoj počtu absolventů škol podle kategorie vzdělání

Absolventi	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše
2002	0	6 316	20	3 459	836	6 572	148	643
2007	0	8 142	30	5 889	750	5 310	196	923
2011	0	4 412	24	4 554	647	4 657	407	1 753
2012	0	3 682	0	4 049	832	4 935	510	1 672
2013	0	3 238	0	3 425	813	4 819	548	1 618
2014	0	2 703	11	2 359	800	4 319	468	1 733
2014 (%)	0,0%	-	0,5%	-	18,5%	-	27,0%	-

Počet absolventů **nástavbového studia** celkem v posledních čtyřech letech klesá, a to jak v případě denní, tak i jiných forem vzdělání. V případě oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče dlouhodobě **neexistuje možnost nástavbového studia v denní formě**, nabízeny jsou pouze jiné formy studia, ze kterého všem vycházejí pouze minimální počty absolventů. Konkrétně v roce 2011 úspěšně ukončilo nástavbové studium pedagogických či sociálních oborů 24 absolventů, v roce **2014** pouhých **11** absolventů (tj. **0,5 %** absolventů nástaveb v jiné než denní formě vzdělání). Mezi nástavbami naopak jednoznačně dominuje 70% zastoupení skupiny oborů zaměřené na podnikání a ekonomiku.

Vyšší odborné vzdělání v roce 2014 ukončilo 1 268 absolventů **pedagogických či sociálních oborů** (bez rozlišení formy vzdělání), což odpovídá přibližně 21 % všech absolventů vyšších odborných škol. Na vyšších odborných školách jsou obory zaměřené na pedagogiku, učitelství a sociální péči zastoupeny jako **druhá nejpočetnější skupina oborů vzdělání** (hned po zdravotnických oborech). Počet absolventů pedagogických či sociálních oborů vzdělání vyšších odborných škol v posledních 3 letech mírně kolísá, ale výrazněji neklesá.

Pokud Vás zajímá oborová struktura absolventů podrobněji, doporučujeme podívat se na www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** je pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** umístěna stránka **Vývoj počtu absolventů SŠ a VOŠ**. V ní lze dohledat srovnání zastoupení absolventů v jednotlivých skupinách a kategoriích oborů.

2.2 Vývoj počtu nově přijatých žáků a jejich oborová struktura

Struktura absolventů úzce souvisí se strukturou nově přijatých žáků. Ta totiž předznamenává, jak se bude přibližně vyvíjet počet a struktura absolventů o několik let později. V současnosti dochází k velkému snížení počtu žáků, což se začalo projevovat výrazněji i v oborové struktuře žáků. Největší snížení nastalo v roce 2010/11, kdy do 1. ročníků středních škol bylo přijato 113 150 žáků oproti 127 793 žákům v roce 2009/10. Pokles nově přijatých žáků ovšem pokračoval dále, v roce 2014/15 tak do 1. ročníků středních škol (kromě nástaveb) bylo přijato 99 652 žáků.

V posledních 3 letech (2011–2014) tedy došlo k celkovému poklesu počtu žáků vstupujících do 1. ročníku oborů středních škol navazujících na základní školu o 6,9 %. Nejméně za poslední 3 roky poklesl počet nově přijatých žáků do gymnaziálních oborů (o 1,8 %), nejvíce pak do odborných maturitních oborů vzdělání kategorie L0 (o 14,5 %). Počet žáků vstupujících do oborů s výučním listem se pak od roku 2010 snížil o 8 %, v případě odborných maturitních oborů vzdělání kategorie M šlo o pokles o 5,3 %.

► Skupina oborů 75 Pedagogika a sociální péče

A jak je to s nově přijatými žáky ve skupině oborů **75 Pedagogika a sociální péče**? Počet nově přijatých žáků v pedagogických či sociálních oborech v posledních letech spíše stagnuje. Od roku 2011 se jejich počet prakticky nezměnil, k určitému výkyvu došlo pouze v roce 2012, kdy došlo (v porovnání s předchozím rokem) k poklesu o 5 %, který byl ovšem hned v následujícím roce opět vyrovnán. Nově přijatých žáků celkem přitom mezi roky 2011 a 2014 ubylo o 6,9 %. **Podíl nově přijatých žáků do pedagogických či sociálních oborů** navazujících přímo na základní školu se v posledních letech nepatrně **zvýšil**, z **2,8 %** v roce 2011 na **3,0 % v roce 2014**. Pedagogické a sociální obory mají dlouhodobě spíše nižší zastoupení nově přijatých žáků po základní škole.

Tab. 2.3: Vývoj počtu nově přijatých žáků do oborů středních škol po ZŠ podle kategorie vzdělání

Rok	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše		Sk. 75	Vše
2002	0	52 508	0	8 817	2 381	53 003	25 308	2 381	141 239
2007	0	42 093	0	10 110	2 602	55 185	25 845	2 602	134 114
2011	425	33 876	0	7 186	2 570	42 651	22 361	3 011	107 081
2012	388	33 202	0	6 406	2 434	40 022	22 811	2 867	103 419
2013	398	31 566	0	6 486	2 572	40 060	22 175	3 004	101 258
2014	362	31 154	0	6 145	2 639	40 393	21 960	3 001	99 652
změna 11-14 (%)	-14,8%	-8,0%	0,0%	-14,5%	2,7%	-5,3%	-1,8%	-0,3%	-6,9%

Z 3 001 nově přijatých žáků do oborů vzdělání z oblasti **pedagogiky a sociální péče** v roce 2014 jich **12,1 %** (tj. 362) bylo přijato do **oborů s výučním listem** (kategorie E a H) a **87,9 %** (2,6 tisíc) představovali **nově** přijatí do **maturitních oborů kategorie M**. V rámci **kategorie L0** (obory s maturitou a odborným výcvikem) nejsou v případě skupiny oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče dlouhodobě nabízeny **žádné obory vzdělání**, tudíž i počty přijímaných žáků jsou nulové.

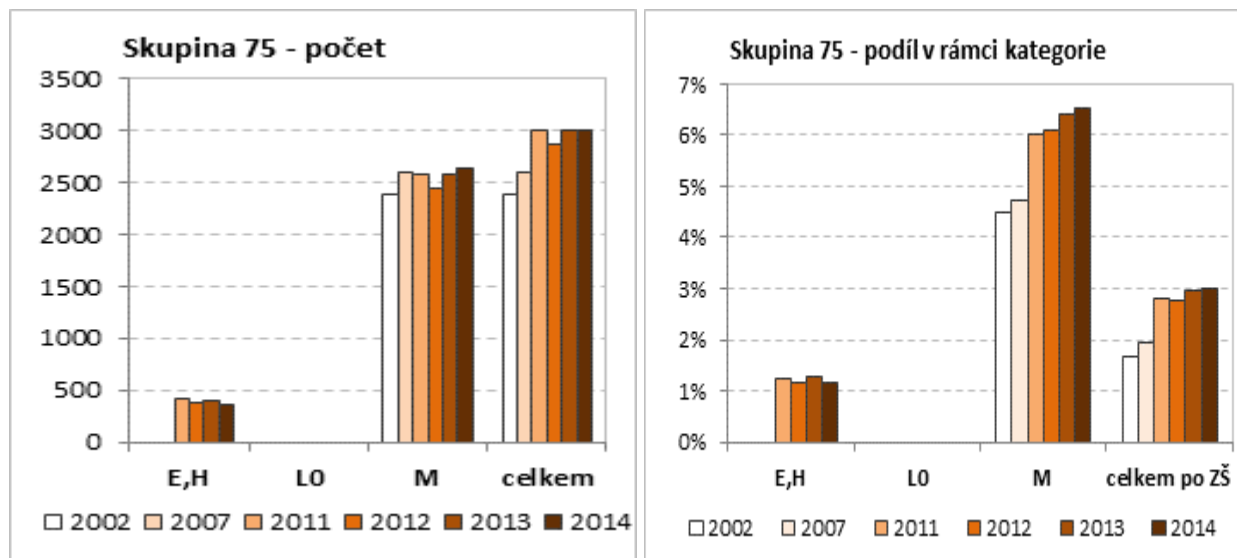
Do **oborů s výučním listem** z oblasti **pedagogiky a sociální péče** (jedná se o obor **Pečovatelské služby**) bylo v roce 2014 **přijato 362 žáků**, což odpovídá podílu **1,2 %** nově přijatých žáků do učebních oborů. Počet i podíl nově přijatých žáků do oborů s výučním listem má od roku 2011 **mírně klesající tendenci**. Počet nově přijatých žáků do pečovatelských oborů s výučním listem klesl za poslední 4 roky o 15 %, jejich zastoupení mezi nově přijatými žáky v oborech s výučním listem se pak za stejné období snížilo z 1,3 % na 1,2 %. Projevuje se tedy mírné odklonění zájmu žáků základních škol od těchto oborů.

Počet nově přijatých žáků do **pedagogických a sociálních oborů kategorie M** (tedy do oborů **Předškolní a mimoškolní pedagogika a Sociální činnost**) se v posledních čtyřech letech mírně zvýšil, a to o 2,7 %; počet nově přijatých žáků do oborů kategorie M celkově měl ovšem klesající tendenci (pokles o 5,3 %). Proto se v posledních 4 letech zastoupení

nově přijatých žáků v pedagogických a sociálních oborech kategorie M mírně zvyšuje, v roce 2014 dosáhlo hodnoty **6,5 %**.

Podrobnější údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků a jejich vývoji pak obsahují tabulka 2.3 a obrázky 2.3 a 2.4.

Obr. 2.3 a 2.4: Vývoj počtu a podílu nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích (denní forma)

V případě nástavbového studia dochází dlouhodobě ke snižování počtu nově přijatých žáků. Do pedagogických či sociálních nástavbových oborů nejsou od roku 2012 přijímáni žádní noví žáci. Do roku 2011 byli přijímáni pouze do jiných forem vzdělávání, a to ve velice nízkých počtech pohybujících se kolem hodnoty 30.

Na **vyšší odborné školy** bylo v roce 2014 přijato do pedagogických a sociálních oborů 2,2 tisíce žáků, přibližně 62 % jich studuje v denní formě vzdělání. Pedagogické a sociální obory jsou mezi nově přijatými žáky na vyšších odborných školách zastoupeny v 17,7 % případů u denní formy vzdělání a v 28,9 % u jiných forem vzdělání.

Tab. 2.4: Vývoj počtu žáků nově přijatých od oborů navazujících na SŠ podle kategorie vzdělání

Nově přijatí žáci do 1.r.	Kat. L5				VOŠ			
	denní		jiná forma		denní		jiná forma	
Rok	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše
2002	0	11 412	30	8 673	1 151	10 709	394	2 024
2007	0	11 406	31	11 005	1 167	8 786	629	3 189
2011	0	9 174	32	7 514	1 378	8 464	741	3 316
2012	0	7 791	0	6 148	1 409	8 706	907	3 260
2013	0	7 036	0	6 006	1 511	8 548	857	3 257
2014	0	6 296	0	4 861	1 378	7 803	854	2 954
2014 (%)	0,0%	-	0,0%	-	17,7%	-	28,9%	-

Pro zájemce o další informace týkající se struktury nově přijatých žáků do škol doporučujeme podívat se na stránku www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** pod nadpisem → **Počty žáků a absolventů** → **Oborová struktura žáků v SŠ a VOŠ**.

Vývoj počtu nově přijatých žáků najdete pak v publikaci:

VOJTĚCH, J., PATEROVÁ, P.: *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v EU – 2014/15*. Praha: NÚV, 2015. 48 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-100>).

2.3 Struktura nově přijatých žáků v krajích

Tabulka 2.5 obsahuje údaje o počtech nově přijatých žáků v jednotlivých kategoriích a v oborech skupiny 75 Pedagogika a sociální péče v roce 2014, a to v krajském členění. Vzhledem k různé velikosti krajů je však potřebné pro vzájemné srovnávání mezi kraji využít spíše podíl nově přijatých žáků pedagogických a sociálních oborů na celkovém počtu nově přijatých žáků (obr. 2.5).

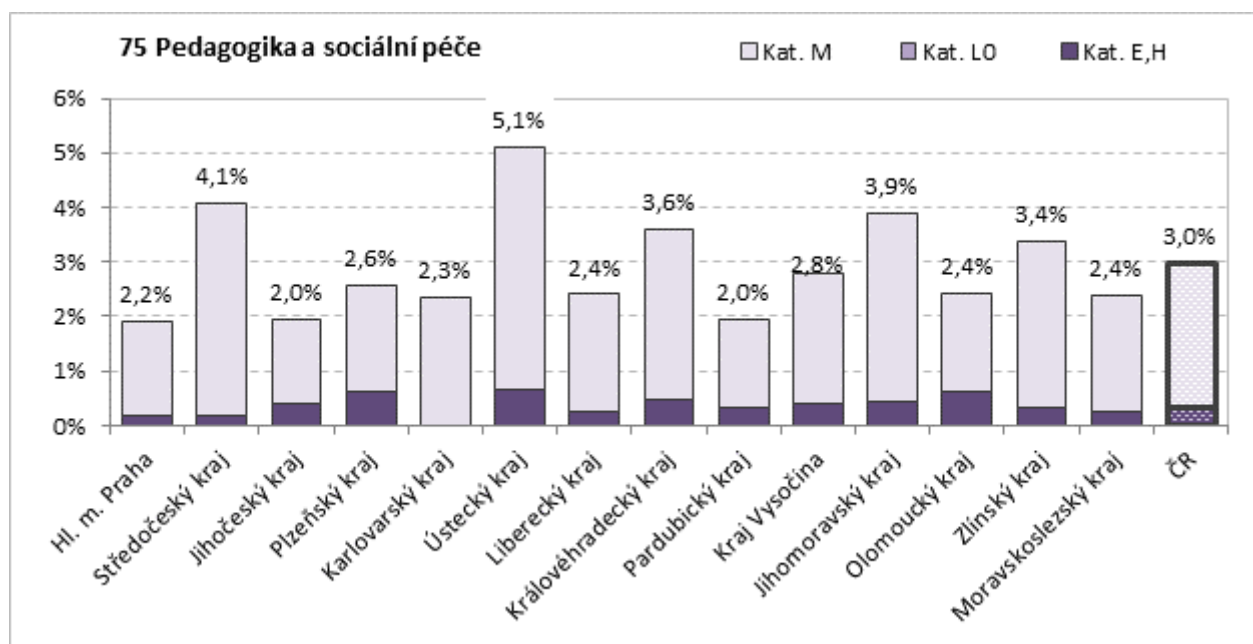
Tab. 2.5: Počet nově přijatých žáků podle kategorie vzdělání v roce 2014 v krajích (denní forma)

Kraj	Kat. E,H		Kat. L0		Kat. M		Kat. K	Celkem (po ZŠ)	
	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše	Sk. 75	Vše		Sk. 75	Vše
Hl. m. Praha	23	2 421		755	231	6 114	3 816	289	13 234
Středočeský kraj	15	3 157		408	362	3 627	1 976	384	9 263
Jihočeský kraj	25	2 050		404	99	2 576	1 277	129	6 356
Plzeňský kraj	33	1 714		382	103	2 211	968	136	5 291
Karlovarský kraj		1 099		126	63	941	520	63	2 691
Ústecký kraj	57	3 140		339	376	3 430	1 469	433	8 471
Liberecký kraj	10	1 449		206	87	1 644	695	97	4 025
Královéhradecký kraj	27	1 798		300	186	2 526	1 217	213	5 909
Pardubický kraj	16	1 773		334	85	2 011	1 020	101	5 161
Kraj Vysočina	19	1 516		350	117	1 888	1 069	136	4 873
Jihomoravský kraj	46	3 300		686	380	4 179	2 685	426	10 925
Olomoucký kraj	40	2 121		529	118	2 421	1 358	158	6 493
Zlínský kraj	20	1 645		549	178	2 251	1 370	198	5 839
Moravskoslezský kraj	31	3 971		777	254	4 574	2 520	285	11 947
ČR	362	31 154		6 145	2 639	40 393	21 960	3 048	100 478

V roce 2014 bylo v České republice přijato do 1. ročníků středních škol (bez nástavbového studia) 3 048 žáků pedagogických a sociálních oborů, což představuje 3,0 % všech nově přijatých žáků. Ve všech krajích se podíl nově přijatých žáků do pedagogických a sociálních oborů po ZŠ pohybuje mezi 2,0 % (v Pardubickém kraji) a 5,1 % (v Ústeckém kraji).

Podíl nově přijatých do **pečovatelských oborů s výučním listem** (ze všech nově přijatých) je nejvyšší opět v Ústeckém kraji (0,7 %) a nejnižší ve Středočeském kraji, Hl. m. Praha a Libereckém kraji (ve všech případech 0,2 %) – odhlédneme-li od Karlovarského kraje, ve kterém nebyli přijati do učebních oborů žádní noví žáci. Do **maturitních pedagogických a sociálních oborů** (bez nástavby) je nejvyšší podíl žáků přijat v Ústeckém kraji (4,4 %), na druhé straně v Jihočeském a Pardubickém kraji je to jen 1,6 % žáků (kategorie M a L0 dohromady).

Obr. 2.5: Podíl nově přijatých žáků v dané kategorii a skupině na celkovém počtu žáků nově přijatých do oborů navazujících na ZŠ v roce 2014 v krajích (denní forma)

Každoroční krajský přehled vývoje počtu a podílu žáků a absolventů podle kategorie vzdělání je umístěn na webových stránkách www.nuv.cz → v části [Vzdělávání a trh práce](#) → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

2.4 Přehled oborů vzdělání

Velké změny se v posledních letech uskutečnily také v oblasti soustavy oborů vzdělání. Kurikulární reforma je spojena spíše s obsahovými proměnami přípravy a realizace vzdělávání, ovšem součástí těchto změn byla i redukce počtu oborů vzdělání. Nově vzniklé obory vzdělání jsou totiž šířeji koncipovány, aby umožnily absolventům širší uplatnitelnost, ale dávají také školám možnost upravit si vzdělávací program o regionální prvek (promítnutí místních specifik trhu práce, požadavků zaměstnavatelů, provozních a technických podmínek školy apod.).

Kurikulární reforma probíhala několik let, kdy byly postupně během čtyř let vydávány nové rámcové vzdělávací programy a školy měly dvouletou lhůtu pro implementaci nových oborů do výuky prostřednictvím vytvoření vlastních školních vzdělávacích programů. Proto jsou na některých školách v současnosti vyučovány ještě dobíhající obory staré soustavy, od roku 2012 už jsou však všichni žáci přijímáni jen do nových oborů vzdělání.

Tabulka 2.6 obsahuje přehled počtu oborů, do kterých byli přijati žáci do 1. ročníků. Je zde zřejmý trend redukce oborů vzdělání ve středním odborném vzdělávání. V roce 2007 (ještě před kurikulární reformou) byli noví žáci přijati do 495 různých oborů vzdělání na středních školách, v roce 2014 už jen do 245. Skupinu oborů **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče** lze řadit mezi skupiny spíše s podprůměrným počtem oborů. V roce 2014 byli žáci přijati jen do 4 různých pedagogických a sociálních středoškolských oborů vzdělání (bez rozlišení kategorie), z toho je 1 obor bez výučního listu i maturity (kategorie J), 1 obor s výučním listem (kategorie E) a 2 obory v klasických maturitních oborech (kategorie M).

Přitom ještě v roce 2007 byli přijati žáci do 13 různých oborů skupiny 75 Pedagogika a sociální péče na úrovni středoškolského vzdělání.

Přehled oborů ze skupiny 75 Pedagogika a sociální činnost, realizovaných ve školním roce 2014/15 na středních školách včetně počtu žáků v jednotlivých ročnících najdete v tabulce 2.7.

Tab. 2.6: Vývoj počtu oborů vzdělání, do kterých byli v daném roce přijati žáci do 1. ročníku denního studia

Kategorie	Sk. 75 Pedagogika a sociální péče				Celkem			
	2002	2007	2012	2014	2002	2007	2012	2014
Všechny	11	13	5	4	579	495	243	245
J	0	0	1	1	6	4	4	3
E	0	0	1	1	67	56	33	32
M	11	13	3	2	213	210	71	72

Pozn. Kategorie J je zde uvedena jen pro úplnost; s ohledem na její minoritní zastoupení není v dalším textu explicitně zmiňována.

Tab. 2.7: Přehled oborů vzdělání s počtem žáků a absolventů v roce 2014/15 v denní formě vzdělání

Kategorie a obor vzdělání		1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.	Absolventi	Nově přijatí
Kategorie E		419	322	352	0	102	398
7541E01	Pečovatelské služby	419	322	352	0	102	398
Kategorie J		37	41	0	0	11	34
7541J01	Pečovatelské služby	37	41	0	0	11	34
Kategorie M		2673	2299	2325	2370	1946	2572
7531M004	Pedagogika volného času	0	0	0	63	29	0
7531M005	Předšk., mimošk. pedagogika	0	0	3	408	485	0
7531M008	Vých. dětí-předšk., ml. š. v.	0	0	0	11	39	0
7531M01	Předšk., mimošk. pedagogika	1056	888	862	236	0	1048
7541M003	Sociální péče-pečov. čin.	0	0	0	297	321	0
7541M004	Sociál. péče-soc. spr. čin.	0	0	0	324	583	0
7541M005	Soc. péče-soc. čin.-etn. sk.	0	1	36	47	49	0
7541M008	Sociální pečovatelsví	0	0	0	1	9	0
7541M009	Sociální vychovatelství	0	0	0	6	52	0
7541M01	Sociální činnost	1617	1410	1424	644	16	1524
7541M012	Sociálně výchovná činnost	0	0	0	279	308	0
7541M013	Sociál. administr. činnost	0	0	0	54	55	0

Pozn. Vzhledem k dobíhajícímu oborům staré soustavy je obor Předškolní, mimoškolní pedagogika uveden v tabulce dvakrát (se starým a novým kódem).

2.5 Přehled středních škol

S klesajícím počtem žáků bylo nutné optimalizovat také síť středních škol. Zatímco v roce 2002 přijalo žáky do 1. ročníků 1 571 středních škol (z toho 59 škol přijalo žáky do některého z pedagogických či sociálních oborů vzdělání), v roce 2014 byl celkový počet škol (s alespoň jedním přijatým žákem) 1 301, z toho 132 škol s obory zaměřenými na pedagogiku a sociální péči. Podrobnější počty škol, které přijaly žáky do 1. ročníku oborů středních škol, a to s upřesněním, o jakou kategorii vzdělání se jednalo, jsou uvedeny v tabulkách 2.8 a 2.9 (ve druhé z nich v členění podle krajů).

Tab. 2.8: Počet škol, které v daných letech přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Rok	Sk. 75 Pedagogika a sociální péče						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
2002	59				59		1571	195	546	228	767	344
2007	68				68		1444	162	474	259	807	331
2014	132	39			93		1301	159	444	230	713	256

Tab. 2.9: Počet škol, které v roce 2014 přijaly ke studiu žáky do oborů v denní formě vzdělání

Kraj	Sk. 75 Pedagogika a speciální péče						Celkem					
	Všechny	E	H	L0	M	L5	Všechny	E	H	L0	M	L5
Hl. m. Praha	13	1			10		186	11	34	25	89	25
Středočeský kraj	18	3			14		147	20	54	20	78	30
Jihočeský kraj	7	3			3		91	10	34	14	49	18
Plzeňský kraj	8	3			5		55	8	23	12	31	14
Karlovarský kraj	2				2		37	7	18	8	22	7
Ústecký kraj	16	6			12		94	21	35	19	53	17
Liberecký kraj	5	1			4		50	7	15	7	34	9
Královéhradecký kraj	11	3			8		81	8	28	12	51	15
Pardubický kraj	6	2			4		73	4	31	18	41	14
Kraj Vysočina	6	2			4		62	8	25	12	32	16
Jihomoravský kraj	15	4			12		125	13	43	23	69	28
Olomoucký kraj	6	4			2		95	16	31	19	47	19
Zlínský kraj	9	4			5		66	11	28	18	38	16
Moravskoslezský kraj	10	3			8		139	15	45	23	79	28
ČR	132	39			93		1301	159	444	230	713	256

Pokud Vás více zajímají změny ve struktuře středních škol a oborů vzdělání, doporučujeme vyhledat publikaci SKÁCELOVÁ, P., VOJTĚCH, J.: *Analýza realizované vzdělávací nabídky středních škol ve školních rocích 1998/99, 2003/04 a 2008/09*. Praha: NÚOV, 2010, 48 stran, dostupnou na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-47>.

3. Nezaměstnanost absolventů škol na trhu práce

Nezaměstnanost absolventů škol patří k důležitým ukazatelům, které názorně vypovídají o uplatnitelnosti absolventů škol, ale i o zájmu a potřebách zaměstnavatelů. Tento ukazatel totiž umožňuje srovnávat situaci absolventů jak v čase, tak mezi jednotlivými druhy vzdělání. Míra nezaměstnanosti absolventů škol vyjadřuje, kolik procent absolventů zůstalo bez zaměstnání a přihlásilo se do evidence na úřadu práce. Uváděné hodnoty vycházejí z poměru počtu absolventů v posledním ukončeném školním roce a počtu evidovaných nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti absolventů se vztahuje vždy k datu 30. dubna daného roku.

3.1 Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání

Míra nezaměstnanosti absolventů je velmi citlivá na ekonomický vývoj. V letech 2003–2008 se vlivem příznivé hospodářské situace nezaměstnanost absolventů snížila na minimální hodnoty. Mezi lety 2008 a 2010 se míra nezaměstnanosti absolventů začala vlivem ekonomické krize zvyšovat, aby v následujících dvou letech 2011–2012 zase postupně klesala. Nepříznivý vývoj ekonomiky, který vyústil v druhou hospodářskou recesi, kdy 6 čtvrtletí po sobě ekonomika klesala, způsobil opětovné zvýšení **míry nezaměstnanosti absolventů škol v dubnu 2013 na nové maximum. V roce 2014 se však situace na trhu**

práce stabilizovala, ekonomika začala růst a **nezaměstnanost absolventů škol** opět v porovnání s předchozím rokem **klesla**. **Pokles pokračoval i v roce 2015**, ve kterém dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů dokonce **nižších hodnot než v roce 2012**.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla i v roce 2015 zaznamenána tradičně u absolventů s výučním listem (kategorie E+H; 13,7 %²) a u absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L5; 15,2 %), nicméně ve srovnání s předchozím rokem došlo u těchto kategorií k mírnému poklesu. **Nejnižší hodnoty nezaměstnanosti** pak vykazují absolventi oborů s maturitou bez odborného výcviku (kategorie M; 9,6 %) a vyšších odborných škol (kategorie N; 7,5 %), i zde došlo ke snížení měr nezaměstnanosti absolventů ve srovnání s rokem 2014. Ve středu škály jsou pak absolventi maturitních oborů s odborným výcvikem (kategorie L0), jejichž nezaměstnanost v roce 2015 dosáhla 13,2 %. **Prakticky ve všech uvedených kategoriích vzdělání dosahuje však nezaměstnanost absolventů škol v roce 2015 ještě nižších hodnot než v roce 2012.**

Tab. 3.1: Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie v letech 2013–2015³

Kat.	Rok	Skup. 75 Pedagogika a sociální péče			Celkem
		Počet absolventů	Počet nezam. abs.	Míra nezaměstnanosti abs.	Míra nezaměstnanosti abs.
E+H	2013	294	108	36,7%	27,4%
	2014	297	80	26,9%	17,8%
	2015	294	62	21,1%	13,7%
M	2013	1848	290	15,6%	14,8%
	2014	2004	205	10,2%	11,6%
	2015	1823	148	8,1%	9,6%
N	2013	832	81	9,7%	11,9%
	2014	813	71	8,7%	10,2%
	2015	800	32	4,0%	7,5%

► Skupina oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče

Vývojové trendy nezaměstnanosti absolventů oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče kopírují vývoj celkové nezaměstnanosti absolventů, nicméně odchylky od průměrných hodnot míry nezaměstnanosti absolventů jsou u jednotlivých kategorií vzdělání rozdílné. Vývoj nezaměstnanosti absolventů škol za posledních 6 let v jednotlivých kategoriích a skupině oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče je znázorněn v grafech na obrázcích 3.1 až 3.3.

U absolventů **oborů sociální péče s výučním listem** (jde výhradně o obor **Pečovatelské služby**) se nezaměstnanost pohybovala v roce 2015 na úrovni **21,1 %**. **Ve srovnání s hodnotami míry nezaměstnanosti u vyučených celkem (13,7 %)** se tedy jedná o **vyšší nezaměstnanost** u absolventů oborů s výučním listem skupiny 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče. Podobně tomu bylo také v předchozích 2 letech, kdy nezaměstnanost

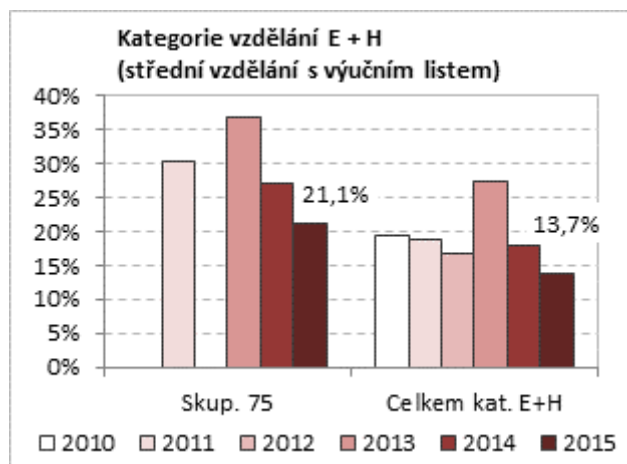
² Je skutečností, že absolventi učebních oborů kategorie E mají výrazně vyšší míru nezaměstnanosti než absolventi kategorie H, na druhou stranu je jejich počet řádově nižší, proto hodnotu míry nezaměstnanosti výrazně neovlivní. Hodnoty nezaměstnanosti absolventů oborů kategorií E a H samostatně lze nalézt v dále uvedených odkazech.

³ Údaje o počtech absolventů jsou převedeny podle daných vazeb již na **obory vzdělání nové vzdělávací soustavy**, proto počty absolventů plně neodpovídají počtům absolventů v předchozí kapitole.

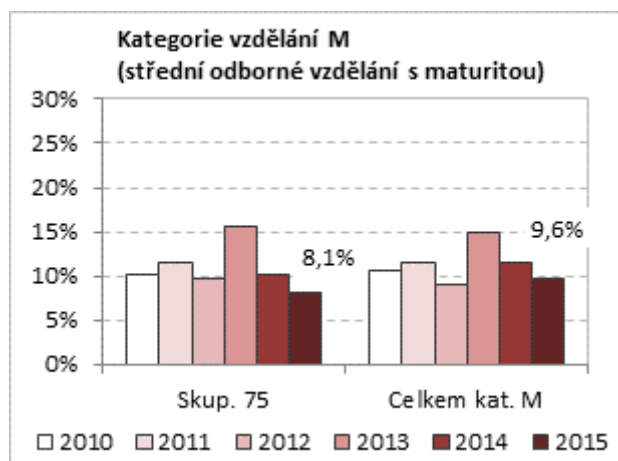
vyučených absolventů dosáhla v případě oborů sociální péče vždy zhruba **o 9 procentních bodů vyšší hodnoty**, než byla u vyučených celkově.

Absolventi **maturitních pedagogických či sociálních oborů kategorie M** vykazují v posledních dvou letech **mírně podprůměrnou míru nezaměstnanosti**. V roce 2013 míra nezaměstnanosti maturantů kategorie M činila 14,8 %, ve sféře pedagogiky a sociální péče pak 15,6 %. **V roce 2014** nastal zlom, když se míra nezaměstnanosti v této kategorii u pedagogických a sociálních oborů snížila na **10,2 %** (v kategorii M celkem však klesla pouze na 11,6 %), a pod průměrem se udržela i v roce 2015 (poklesla na hodnotu 8,1 %, zatímco celková míra nezaměstnanosti v kategorii M zaznamenala pokles pouze na 9,6 %).

Obr. 3.1: Míra nezaměstnanosti absolventů s výučním listem v letech 2010–2015

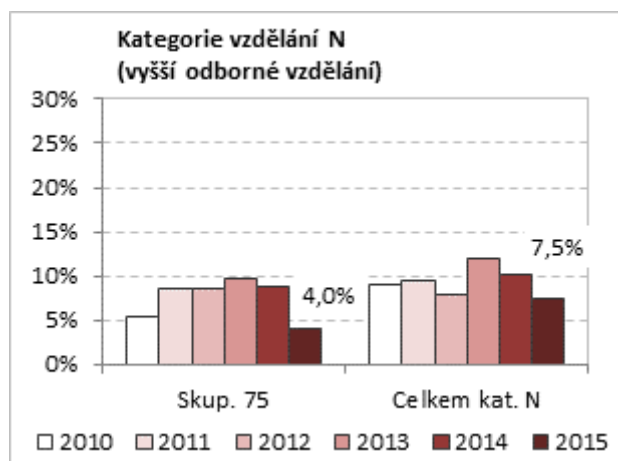

Obr. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů 4letých oborů s maturitou v letech 2010–2015

Absolventi pedagogických a sociálních oborů vzdělání z vyšších odborných škol se uplatňují na trhu práce zřetelně lépe (míra jejich nezaměstnanosti činila 4,0 % v roce 2015) než absolventi vyšších odborných škol průměrně (7,5 %). Míra nezaměstnanosti u absolventů pedagogických oborů vyšších odborných škol navíc v posledním roce výrazně poklesla.

Obr. 3.3: Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání v letech 2010–2015

Pro další informace, souhrny i metodologii k tématu nezaměstnanosti absolventů škol doporučujeme podívat se na stránky www.infoabsolvent.cz → do části **Absolventi a trh práce** → v záložce **Nezaměstnanost** pod nadpisem → **Nezaměstnanost absolventů škol**. Najdete zde informace o nezaměstnanosti absolventů škol podle jednotlivých kategorií i skupin oborů vzdělání, včetně jejich porovnání.

Výchozí publikace: Úlovec, M., Vojtěch, J.: *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 56 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-97>).

3.2 Nezaměstnanost absolventů škol podle oboru vzdělání

V tabulce 3.2 jsou uvedeny míry nezaměstnanosti absolventů škol v roce 2014 a 2015 podle jednotlivých oborů vzdělání. Některé obory však vykazují malé množství absolventů, v takových případech není míra jejich nezaměstnanosti příliš vypovídající. Údaje o počtech absolventů byly převedeny již na **obory vzdělání nové vzdělávací soustavy**, proto počty absolventů neodpovídají počtům absolventů podle oborů uvedeným v tabulce 2.7.

Tab. 3.2: Míra nezaměstnanosti absolventů škol podle oborů v letech 2014 a 2015

Obor	Název oboru	2014			2015		
		ABS	NZ	MIRA NZ	ABS	NZ	MIRA NZ
7531M01	Předšk., mimošk. pedagogika	587	24	4,1%	678	16	2,4%
7531N02	Pedagog. specif. činností	106	9	8,5%	142	4	2,8%
7531N03	Předšk. a mimošk. pedagog.	29	0	0,0%	33		0,0%
7532N01	Sociální práce	436	35	8,0%	443	24	5,4%
7532N02	Soc. pedagogika a teologie	19	1	5,3%	6		0,0%
7532N03	Soc. a humanitární práce	13	0	0,0%	14		0,0%
7532N04	Charitativ. a soc. práce	22	0	0,0%	30		0,0%
7532N05	Sociálně právní činnost	61	12	19,7%	46	2	4,3%
7532N06	Sociální pedagogika	116	12	10,3%	78	2	2,6%
7532N07	Pastorační a soc. práce	1	0	0,0%	0		
7532N08	Sociální a diak. práce	10	2	20,0%	8		0,0%
7541E01	Pečovatelské služby	297	80	26,9%	294	62	21,1%
7541J01	Pečovatelské služby				29	4	13,8%
7541M01	Sociální činnost	1417	181	12,8%	1153	132	11,4%

Pozn.: ABS – počet absolventů v předchozím školním roce; NZ – počet evidovaných nezaměstnaných absolventů; MIRA NZ – míra nezaměstnanosti absolventů škol k 30. dubnu.

Mezi obory s **nižší mírou nezaměstnanosti** patří např. 4letý maturitní obor **Předškolní a mimoškolní pedagogika** nebo obory vyššího odborného vzdělání **Sociální pedagogika**, **Pedagogika specifických činností ve volném čase** či **Sociálně právní činnost**. Naopak absolventi učebního oboru **Pečovatelské služby** či 4letého maturitního oboru **Sociální činnost** čelí vyšší nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost absolventů škol podle jednotlivých oborů můžete vyhledat také na webové stránce <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-02>.

3.3 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích

Národní ústav pro vzdělávání každoročně zpracovává reporty o nezaměstnanosti absolventů škol pro jednotlivé kraje. Pro každý kraj je zpracováván dlouhodobější vývoj nezaměstnanosti absolventů podle kategorií, včetně srovnání se situací v České republice. Nechybějí zde ani aktuální míry nezaměstnanosti absolventů v kraji v členění podle skupin oborů vzdělání. Kromě toho je k dispozici také zpráva za Českou republiku, ve které jsou hodnoty nezaměstnanosti absolventů v krajích navzájem porovnány. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na webových stránkách www.nuv.cz → v části **Vzdělávání a trh práce** → pod odkazy [Souhrn informací o všech krajích](#) nebo [Informace o jednotlivých krajích](#).

4. Přechod absolventů škol na vysoké a vyšší odborné školy

Absolventi středních škol, kteří získají maturitní vzdělání, mohou dále pokračovat v terciárním studiu, a to na vyšších odborných či vysokých školách. Jaký podíl absolventů se však do dalšího studia hlásí a kolik je jich přijato? Tyto informace je možno získat z vysokoškolských matrik. V následující kapitole se údaje vztahují pouze k uchazečům, kteří se hlásí ke studiu na vysoké a vyšší odborné školy bezprostředně po ukončení střední školy.

4.1 Přihlašování absolventů s maturitou na vyšší odborné a vysoké školy

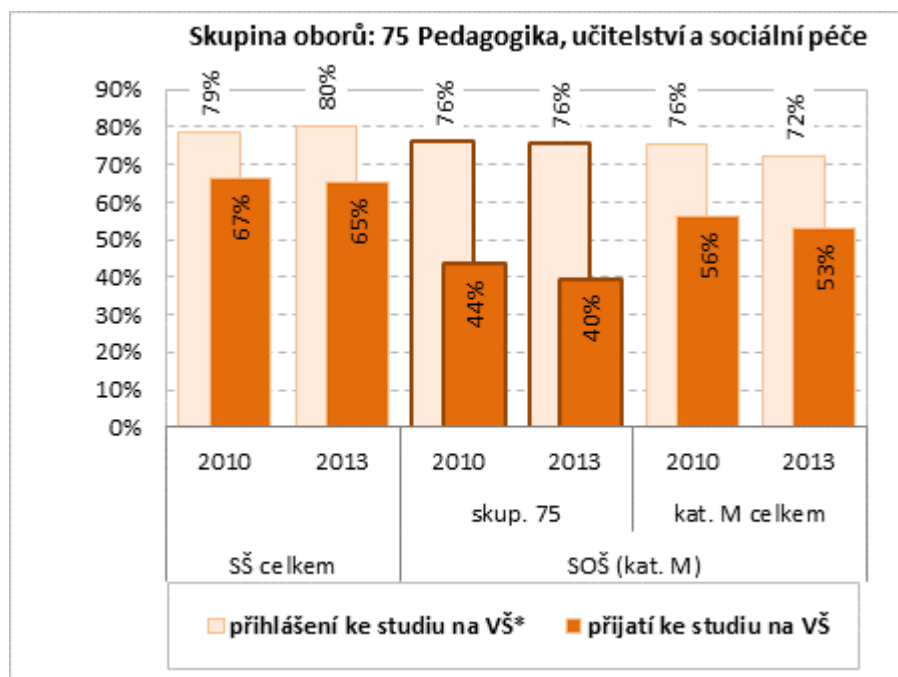
S rostoucími kapacitami vysokých škol v minulých letech narůstaly i počty přihlášených a přijatých absolventů oborů středních škol (včetně nástavbového vzdělávání). V posledních letech se však počty přihlášených pomalu snižují vlivem klesající demografické křivky. Podíly absolventů středních škol hlásících se a přijatých do terciárního vzdělávání se však poměrně stabilizovaly.

Podíl absolventů středních škol hlásících se ke studiu na vysoké škole se v letech 2010–2013 pohyboval na úrovni 79–83 %. Obdobně bylo k vysokoškolskému studiu ve stejném období přijato 65–68 % všech absolventů středních škol. U vyšších odborných škol se zájem a úspěšnost absolventů při přijímání také ustálily. O studium na vyšší odborné škole v daném období projevilo zájem 11 % absolventů středních škol a přijato jich bylo 9 %.

Nejčastěji se ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách hlásí maturanti z gymnázií (100 %) a lyceí (94 %), dále absolventi z klasických maturitních oborů kategorie M (téměř 79 %), následují absolventi oborů s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0; 39 %) a nástavbových oborů (46 %). Jejich úspěšnost při přijímacím řízení na vyšší odborné a vysoké školy se dohromady pohybuje v rozmezí 73–90 %. V přihlašování do studia na VŠ a VOŠ však existují rozdíly nejen mezi kategoriemi, ale i skupinami oborů vzdělání.

Absolventi oborů **kategorie M** ze skupiny **75 Pedagogika a sociální péče** se k terciárnímu studiu hlásí v o něco větší míře než absolventi maturitních oborů v průměru. Po ukončení střední školy se k dalšímu studiu na vysoké či vyšší odborné škole v roce 2013 přihlásilo a k přijímacím zkouškám dostavilo **87 % absolventů oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče středních odborných škol** (kategorie M), z toho se na vyšší odborné školy hlásilo **28 %** absolventů a ke studiu na vysoké škole **76 %** absolventů.⁴ Podíl přihlášených absolventů pedagogických a sociálních oborů hlásících se na vysoké či vyšší odborné školy se za poslední 3 roky téměř nezměnil.

Obr. 4.1: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vysoké školy

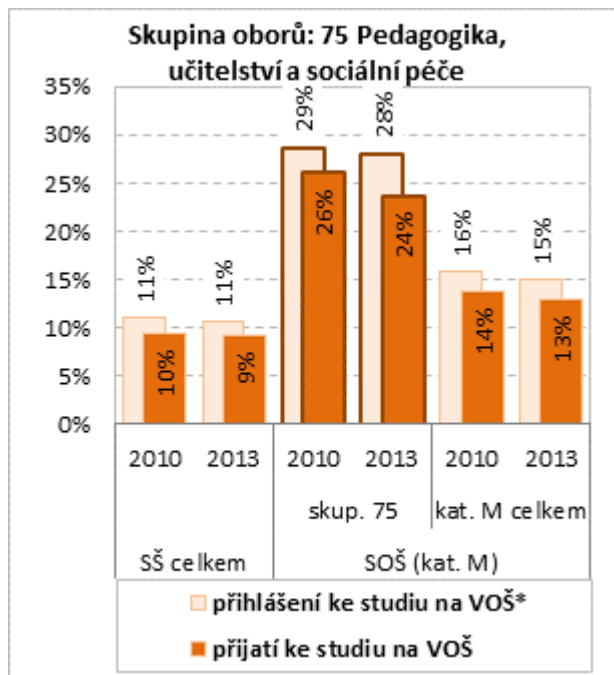
Pozn.: přihlášení ke studiu = podíl absolventů, kteří podali přihlášku a zároveň se dostavili k přijímacímu řízení (pokud se přijímací zkoušky nekonaly, byli započtení všichni přihlášení).

Zatímco absolventi pedagogických a sociálních oborů kategorie M přihlášení ke studiu na vyšší odborné školy mají celkem vysokou úspěšnost při přijímacím řízení (85 %), jejich úspěšnost přijetí ke studiu na vysoké školy se pohybuje jen kolem 52 %. Ke studiu na vysoké či vyšší odborné školy je tak **přijato celkem 60 % všech absolventů oborů kategorie M z oblasti pedagogiky a sociální péče**. Na vyšší odborné školy je přijato 24 % absolventů a ke studiu na vysoké školy 40 %. **Rovnou na trh práce tedy po ukončení maturitního studia přechází 40 % absolventů oborů kategorie M z oblasti pedagogiky a sociální péče.**

Vzhledem k odborněji zaměřenému studiu na středních školách si absolventi oborů z oblasti pedagogiky a sociální péče většinou vybírají obory podobného zaměření, jaké absolvovali na střední škole. Absolventi pedagogických a sociálních oborů s maturitou, kteří jsou zároveň přijati na vysokou školu, jsou z více než 62 % přijati do některého vysokoškolského oboru ze skupin **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče**. V poněkud menší míře nastupují také do **ekonomických** či **zdravotnických** oborů.

⁴ Někteří absolventi se současně hlásili na vyšší odborné školy i na vysoké školy. Proto součet absolventů hlásících se do terciárního studia neodpovídá pouhému součtu absolventů hlásících se zvlášť na VOŠ a absolventů hlásících se na VŠ.

Obr. 4.2: Podíl přihlášených a přijatých absolventů SŠ hlásících se na vyšší odborné školy

Pozn.: přihlášení ke studiu = podíl absolventů, kteří podali přihlášku a zároveň se dostavili k přijímacímu řízení (pokud se přijímací zkoušky nekonaly, byli započtení všichni přihlášení).

U části absolventů přijatých na vyšší odborné školy jich přes 80 % pokračuje také ve studiu **pedagogických oborů**, další pak oborů **zdravotnických** či **veřejnosprávních** (viz tab. 4.1).

Tab. 4.1: Nejčastější obory, do kterých jsou absolventi pedagogických oborů přijati

Do jakých oborů vzdělání jsou absolventi nejčastěji přijati?		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	
		kat. M	
		2009	2013
Přechod na VŠ	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče 67 Sociální vědy 62 Ekonomie 53 Zdravotnictví	62,9% (1.) 9,6% (2.) 8,4% (3.)	62,5% (1.) 8,4% (2.) 8,3% (3.)
Přechod na VOŠ	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče 53 Zdravotnictví 68 Právo, právní, veřejnosprávní činnost	80,2% (1.) 7,7% (2.) 5,8% (3.)	82,4% (1.) 6,7% (2.) 5,2% (3.)

Další informace, souhrny i metodologii k tématu přechodu absolventů škol do terciárního vzdělávání a jejich neúspěšnosti studia na vysokých školách jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitole **Přechod absolventů SŠ do terciéry**. Najdete zde porovnání úspěšnosti absolventů při přechodu na vyšší odborné a vysoké školy mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to i podle kategorie vzdělání.

Informace v této kapitole vycházejí z publikace:

KUCHAŘ, P., KLEŇHA, D., VOJTĚCH, J.: *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání – 2014*. Praha: NÚV, 2014. 75 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-88>).

5. Shoda vzdělání a zaměstnání u absolventů

V této kapitole se podíváme na strukturu zaměstnanosti absolventů podle profesního členění. **Pojem absolvent zde přitom bude představovat mladého člověka ve věku 20 až 24 let.** Analyzované údaje vycházejí z výběrového šetření pracovních sil prováděného Českým statistickým úřadem. Na základě odborného porovnání dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání lze z těchto dat získat také strukturu zaměstnanosti absolventů podle toho, jak moc se jejich vzdělání blíží vykonávanému zaměstnání – jedná se o určení tzv. shody mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

5.1 Zaměstnanost mladých absolventů podle seskupení povolání

Mezi zaměstnanými absolventy ve věku 20–24 let pracovalo v roce 2013 **2,6 %** těch, co absolvovali některý z **oborů skupiny Pedagogika, učitelství a sociální péče**, ať už na úrovni vyučení či maturity (5,8 tisíc z 220 tisíc zaměstnaných ve věku 20–24 let), přičemž se jednalo výhradně o absolventy s maturitou. (resp. vyučených absolventů v této skupině oborů je velice málo a vzhledem k nízké spolehlivosti dat nebudeme údaje o vyučených ve skupině pedagogických oborů uvádět).

Počet zaměstnaných absolventů s výučním listem se od roku 2009 výrazně snížil (o 28,4 %), u absolventů s maturitou byl pokles o něco menší (o 17,8 %). Celkově tak došlo mezi lety 2009 a 2013 ke **snížení počtu zaměstnaných absolventů s výučním listem či maturitou** (ve věku 20–24 let), a to o **22,7 %**.

Zaměstnaných absolventů s maturitou (věk 20–24 let) bylo v roce 2013 celkem 126,3 tisíc. **Absolventi pedagogických oborů s maturitou** (5,8 tisíc) v roce 2013 tvořili **4,6 %** pracujících absolventů s maturitní zkouškou. Zatímco počet zaměstnaných absolventů s maturitou zaznamenal mezi roky 2009 a 2013 pokles o 17,8 %, v případě pracujících absolventů pedagogických oborů s maturitou se jednalo o pokles pouze o 4,4 %.

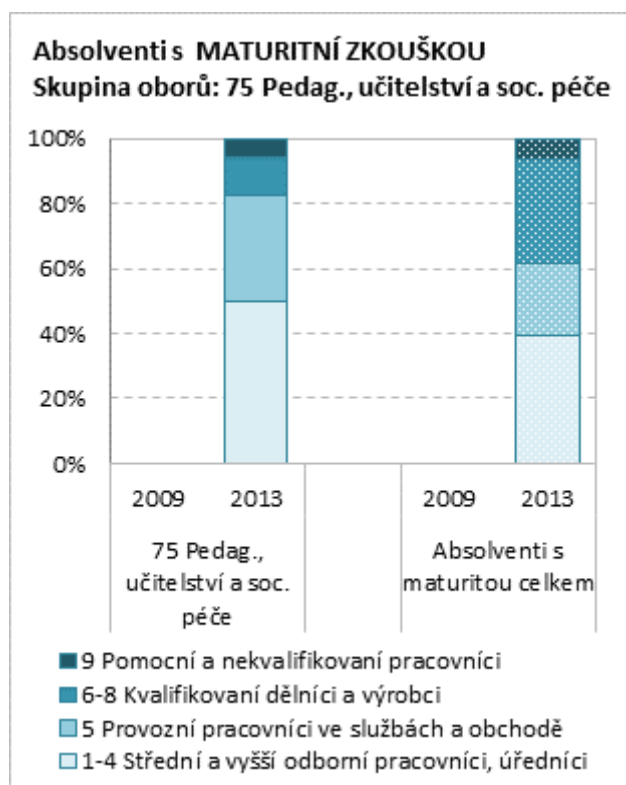
Tab. 5.1: Počet pracujících absolventů s vyučením a maturitou ve věku 20–24 let

Absolventi 20-24 let	Vyučení		Maturanti		Vyučení + maturanti	
	Skup. 75	Celkem	Skup. 75	Celkem	Skup. 75	Celkem
2009	0	130 818	6 045	153 673	6 045	284 491
2013	0	93 715	5 781	126 283	5 781	219 998
rozdíl	0	-37 103	-264	-27 390	-264	-64 494
změna (%)	-	-28,4%	-4,4%	-17,8%	-4,4%	-22,7%

Absolventi pedagogických oborů s maturitní zkouškou nejčastěji pracují ve skupině profesí **Střední a vyšší odborní pracovníci, úředníci (50 %)**, což správně odpovídá jejich úrovni i charakteru vzdělání. Další 30 % absolventů pedagogických oborů s maturitní zkouškou pracuje v profesích souhrnně označovaných jako **Provozní pracovníci ve službách a obchodě**.

Pro skupinu oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče bohužel nejsou k dispozici data umožňující porovnání situace s rokem 2009.

Obr. 5.1: Struktura pracujících absolventů s vyučením a s maturitou ve věku 20–24 let z hlediska profesního členění

Pozn.: V roce 2009 jsou data zpracována podle klasifikace KZAM, v roce 2013 již podle klasifikace ISCO. Uvedené názvy profesních kategorií odpovídají klasifikaci KZAM.

5.2 Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání

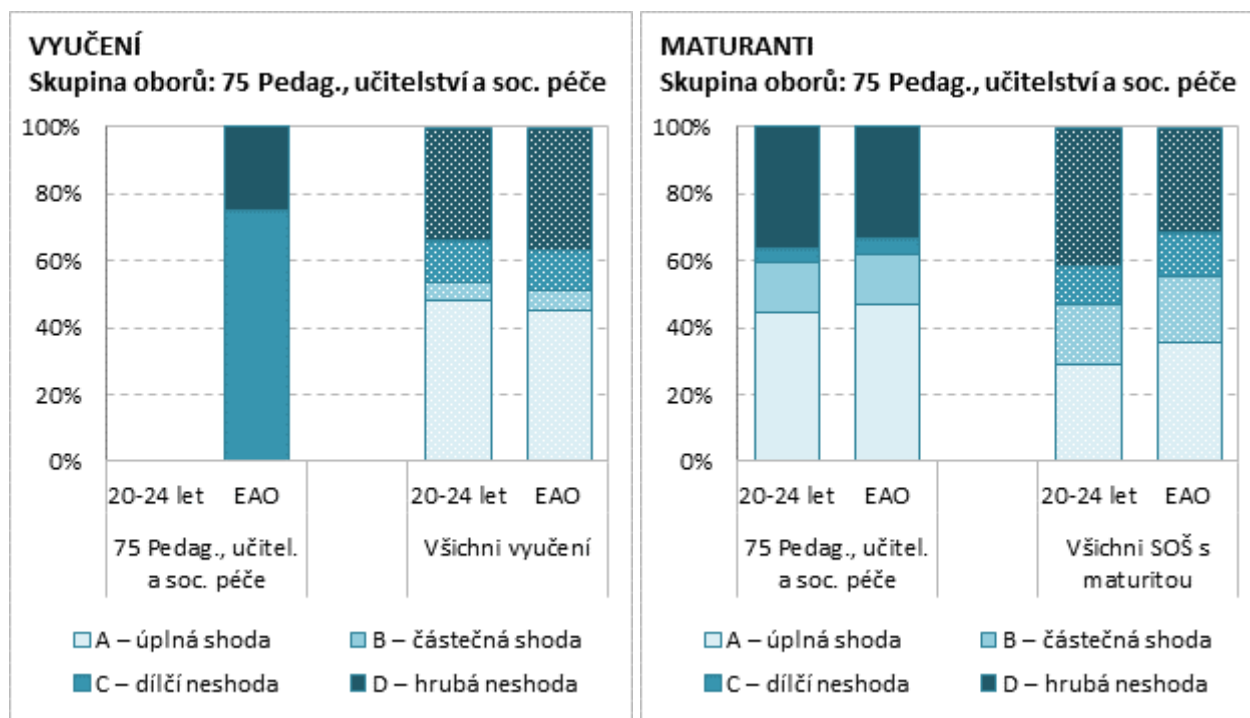
Na základě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání došlo k rozdělení zaměstnaných do čtyř skupin – úplná shoda, částečná shoda, dílčí neshoda a hrubá neshoda. Pro posouzení toho, jaký podíl zaměstnaných absolventů pracuje zcela mimo svůj obor, je vypovídající právě hodnota hrubé neshody.

Vyučení celkem (bez věkového rozlišení) dosahují poměrně vysokých hodnot úplné shody (46 % v roce 2013), u absolventů ve věku 20–24 let je to téměř 49 %. Na druhou stranu je vysoký také podíl těch, kteří pracují v hrubé neshodě se svým získaným vzděláním (37 %, u absolventů 34 %).

Vzhledem k tomu, že ve skupině 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče nejsou k situaci absolventů učebních oborů ve věku 20-24 let k dispozici potřebná data, je možné zde hodnotit pouze situaci vyučených v této skupině oborů celkem, bez rozlišení věku.

Vyučení ze skupiny oborů **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče** vykazuje **nulové hodnoty** úplné či částečné **shody** mezi vzděláním a zaměstnáním. Naopak **24,7 % absolventů pedagogických oborů vzdělání s vyučením pracuje v úplně odlišném zaměstnání, než by odpovídalo jejich vzdělání.** To je přibližně o 12 procentních bodů méně než u vyučených celkem, bez rozlišení dosaženého vzdělání. Zbývajících 75,3 % absolventů pedagogických oborů vzdělání s vyučením pak vykazuje dílčí neshodu mezi vzděláním a vykonávaným zaměstnáním.

Obr. 5.2: Shoda získaného vzdělání a vykonávaného zaměstnání – struktura absolventů

Pozn.: EAO = ekonomicky aktivní obyvatelstvo; bližší označení kategorií A – úplná shoda, B – částečná shoda, C – dílčí neshoda, D – hrubá neshoda lze najít v níže uvedených odkazech.

Tab. 5.2: Podíl absolventů, jejichž zaměstnání je zcela odlišné od získaného vzdělání

% hrubá neshoda	Vyučení (20-24 let)		Maturanti (20-24 let)	
	Skup. 75	Všichni vyučení	Skup. 75	Všichni maturanti
2009	0,0%	36,2%	41,7%	35,3%
2013	0,0%	33,7%	36,4%	41,4%

Na **maturitní úrovni** se shoda mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním posuzuje obtížněji, protože klasické maturitní vzdělávání nesměruje tak jednoznačně k uplatnění v konkrétních skupinách profesí, a tudíž jsou hranice pro určování shody volnější. Proto mezi maturanty na trhu práce najdeme více zastoupeny ty, kteří pracují v částečné shodě či dílčí neshodě s vystudovaným oborem vzdělání, než je tomu u vyučených.

Na rozdíl od vyučených je v případě maturantů míra shody mezi vzděláním a zaměstnáním mírně vyšší u zaměstnaných celkem než u absolventů. V **úplné nebo částečné shodě** se svým vzděláním pracuje téměř 56 % maturantů bez rozlišení věku, ovšem u absolventů ve věku 20–24 let je to 47 %. Podobně mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem s maturitní zkouškou je 31 % těch, co spadají do kategorie **hrubá neshoda**, v případě absolventů ve věku 20–24 let je to dokonce 41 %. Dvě pětiny mladých maturantů tedy pracují zcela mimo svůj obor.

Ve skupině oborů **75 Pedagogika a sociální péče** dosahuje podíl maturantů, kteří pracují **ve shodě** s vystudovaným oborem, celkem 47 %. Absolventi **pedagogických a sociálních oborů s maturitou** (ve věku 20–24 let) pak v **úplné shodě** se získaným vzděláním pracují v necelých 45 % a v částečné shodě v 15 % případů, další 4 % z nich jsou zaměstnána alespoň v dílčí neshodě mezi vzděláním a zaměstnáním a **zcela mimo** svůj obor pracuje 36 % těchto absolventů. Hodnoty hrubé neshody u absolventů pedagogických oborů

s maturitní zkouškou jsou tedy o 5 procentních bodů nižší než u absolventů (ve věku 20–24 let) celkem, bez rozlišení dosaženého vzdělání.

Další informace, souhrny i metodologie k tématu shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním jsou uvedeny na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Shoda vzdělání a zaměstnání**. Najdete zde porovnání shody mezi jednotlivými skupinami oborů vzdělání, a to pro kategorie zaměstnaných absolventů **ve věku 20–29 let** – zvlášť pro [vyučené](#) a pro [maturanty](#).

Informace v této kapitole vycházejí z publikace:

DOLEŽALOVÁ, G., VOJTĚCH, J.: *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2013*. Praha: NÚV, 2014

(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-99&NazevSeo=Shoda-dosazeneho-vzdelani-a-vykonavaneho->).

6. Pohled absolventů škol na své uplatnění v oboru

Předchozí kapitola se věnovala posouzení shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním, které vycházelo z odborného porovnání údajů o vzdělání a o vykonávané profesi mezi zaměstnanými osobami. Teď se na podobnou problematiku podíváme z pohledu absolventů. Představíme si totiž některé výsledky dotazníkového šetření mezi absolventy středních škol po třech letech od ukončení školy.

V dotazníkovém šetření odpovídali také absolventi oborů ze skupiny **75 Pedagogika, učitelství a sociální péče**, a to výhradně na maturitní úrovni (11 % mezi respondenty s maturitou). Vzhledem k nižšímu zastoupení absolventů s maturitou této skupiny oborů jsou některé údaje za absolventy s maturitou uváděny pouze za všechny absolventy, bez rozlišení oborového zaměření.

6.1 Uplatnění absolventů v oboru

Absolventi byli dotazováni, zda chtěli na konci studia začít pracovat ve vystudovaném, nebo příbuzném oboru, nebo v úplně odlišném oboru vzdělání. Podobně také, zda v současnosti (po třech letech od absolvování) pracují ve vystudovaném, či příbuzném oboru, či v jiném oboru. Posouzení, zda se jedná o zaměstnání mimo obor, je však subjektivní, protože každý absolvent má trochu jiné hranice toho, co je ještě práce v příbuzném oboru a co už je práce v jiném než vystudovaném oboru.

Z výsledků šetření je zřejmé, že zájem absolventů středních škol uplatnit se po ukončení studia ve vystudovaném oboru byl celkem vysoký. Absolventi v kategorii **středního vzdělání s výučním listem** projevili v závěru studia **v 74 % zájem uplatnit se ve vystudovaném oboru**. Přibližně 14 % z nich předpokládalo, že si najde pracovní uplatnění v příbuzném oboru, a jen 12 % mělo v úmyslu odejít za prací do jiného oboru. Mezi absolventy existují rozdíly podle zaměření jejich vzdělání, nicméně zastoupení absolventů pečovatelských oborů vzdělání s výučním listem bylo v šetření nulové, proto za tuto skupinu oborů neuvádíme výsledky zvlášť.

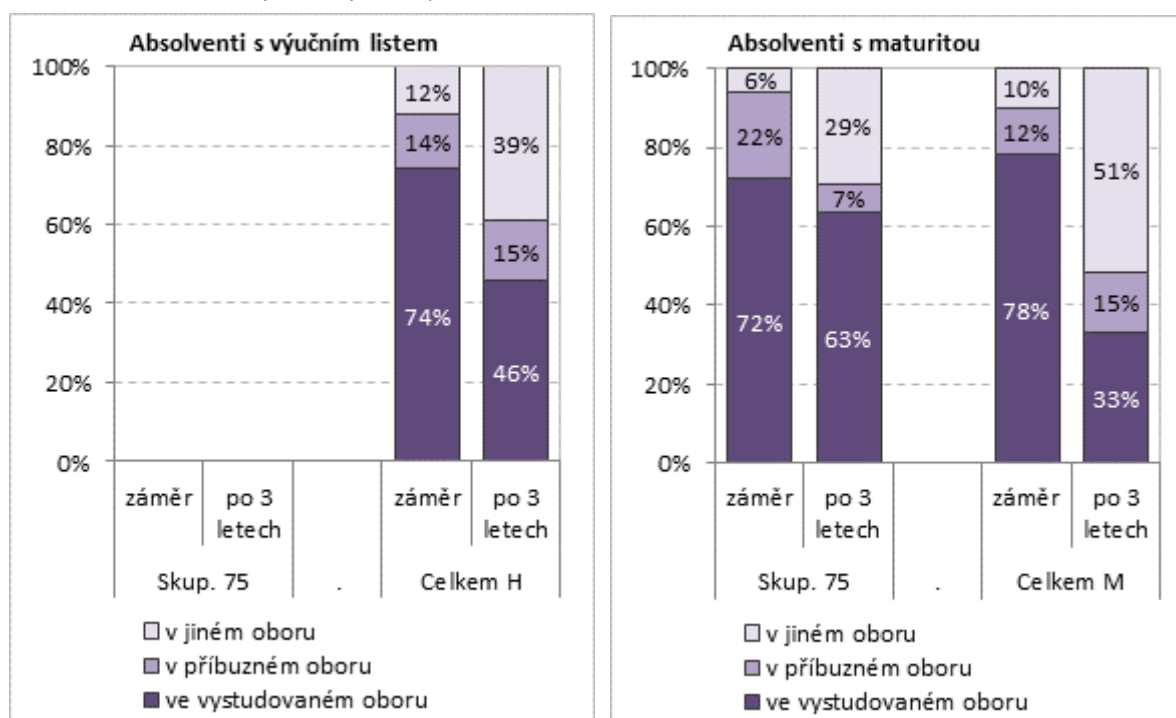
V kategorii **středního vzdělání s maturitní zkouškou** dosáhl podíl budoucích absolventů, kteří měli v úmyslu zahájit pracovní dráhu ve vystudovaném oboru, v průměru 78 %. Přibližně 12 % se chtělo uplatnit v příbuzném oboru a jen 10 % přepokládalo, že odejdou do jiného oboru. Ve skutečnosti však po 3 letech od ukončení studia dosáhl podíl absolventů

s maturitou pracujících v oboru 33 %, dalších 15 % pak pracuje alespoň v příbuzném oboru. Výsledný podíl absolventů, kteří se (v rámci sledovaného vzorku) uplatnili mimo svůj vystudovaný obor, dosáhl 51 %.

Oproti tomu **absolventi pedagogických a sociálních oborů s maturitou** měli po skončení školy **zájem pracovat v oboru v 72 %** (viz obr. 6.2).

S odstupem 3 let od ukončení studia se **podíl absolventů pedagogických a sociálních oborů s maturitou, kteří pracují v oboru**, pohybuje na celkové úrovni **63 %**, což je **nejvíce** ze všech dotazovaných absolventů. A zatímco podíl maturantů, kteří se uplatnili v jiném než vystudovaném oboru, dosáhl 51 %, u oborů **v oblasti pedagogiky a sociální péče** se jednalo pouze o **29 %**.

Obr. 6.1 a 6.2: Porovnání uplatnění v oboru – záměr na konci studia a skutečné uplatnění 3 roky od ukončení studia (v % odpovědí)

6.2 Důvody absolventů pro práci v jiném oboru

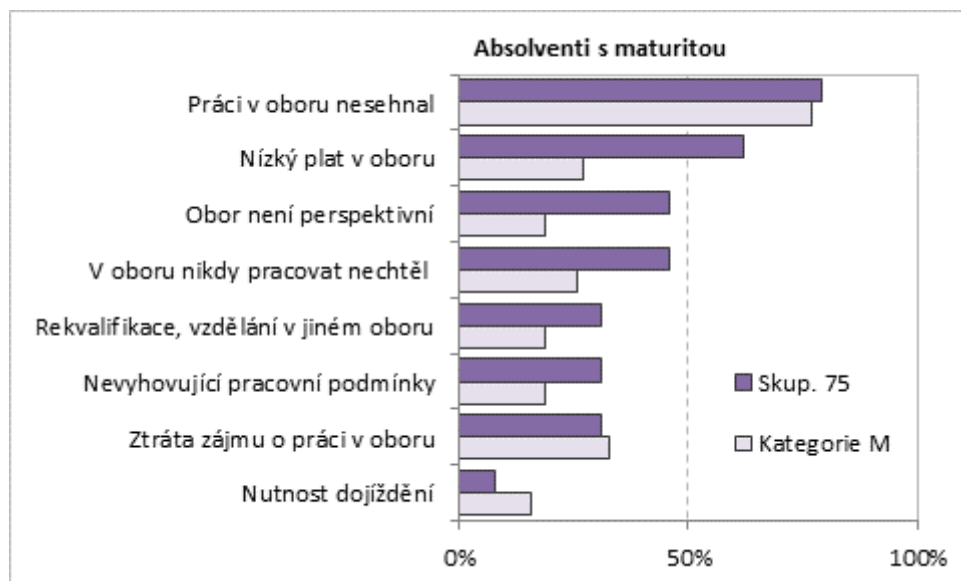
Ukázalo se, že určitý podíl absolventů, kteří původně měli zájem pracovat v oboru, nakonec pracuje v jiném nebo příbuzném oboru. Otázkou zůstává, co stojí za touto skutečností. Proč někteří absolventi rezignují na svůj záměr uplatnit se v oboru a využít tak získanou kvalifikaci? Vzhledem k tomu, že důvodů pro odchod do jiného oboru může být celá řada a mohou se vzájemně ovlivňovat a posilovat, mohli absolventi při uvádění důvodů práce v jiném oboru možnost vybrat více odpovědí.

U absolventů na **maturitní úrovni** je nejčastěji uváděným důvodem pro odchod do jiného oboru tvrzení, že absolvent **práci v oboru nesehnal**. Tento důvod dominuje, protože další faktory (jako ztrátu zájmu o práci v oboru, nízký plat, nezájem pracovat v oboru) označilo o více než polovinu méně absolventů s maturitní zkouškou.

V případě **absolventů pedagogických a sociálních oborů s maturitou** jsou jako dva nejčastější důvody práce mimo obor zmiňována skutečnost, že absolvent **práci v oboru nesehnal**, a také **nízký plat**. Dalšími relativně frekventovanými důvody jsou jednak

neperspektivnost oboru, jednak skutečnost, že **absolvent v oboru nikdy pracovat nechtěl**.

Obr. 6.3: Důvody pro práci v jiném oboru – absolventi s maturitou

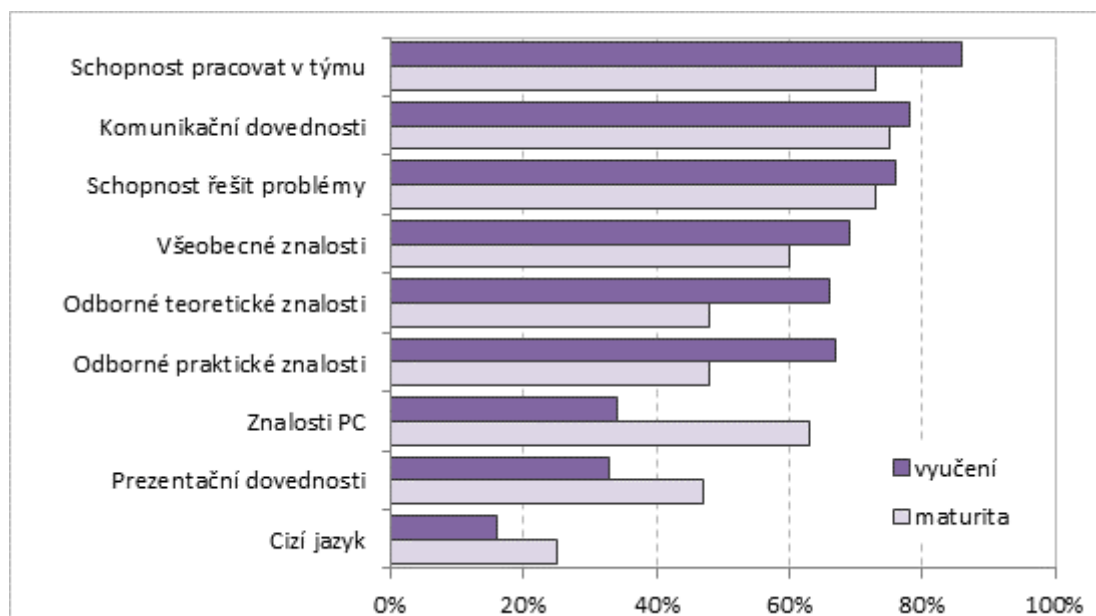
Pozn.: v % odpovědí rozhodně + spíše ano

Vyučení respondenti obecně uvádějí jako nejčastější důvody práce v jiném než vystudovaném oboru **problémy se získáním práce v oboru** a **nízké finanční ohodnocení**. Případné odlišnosti v odpovědích respondentů z oblasti pedagogiky a sociální péče bohužel nelze uvést, jelikož žádní vyučení absolventi ze skupiny oborů Pedagogika, učitelství a sociální péče nebyli do šetření zařazeni.

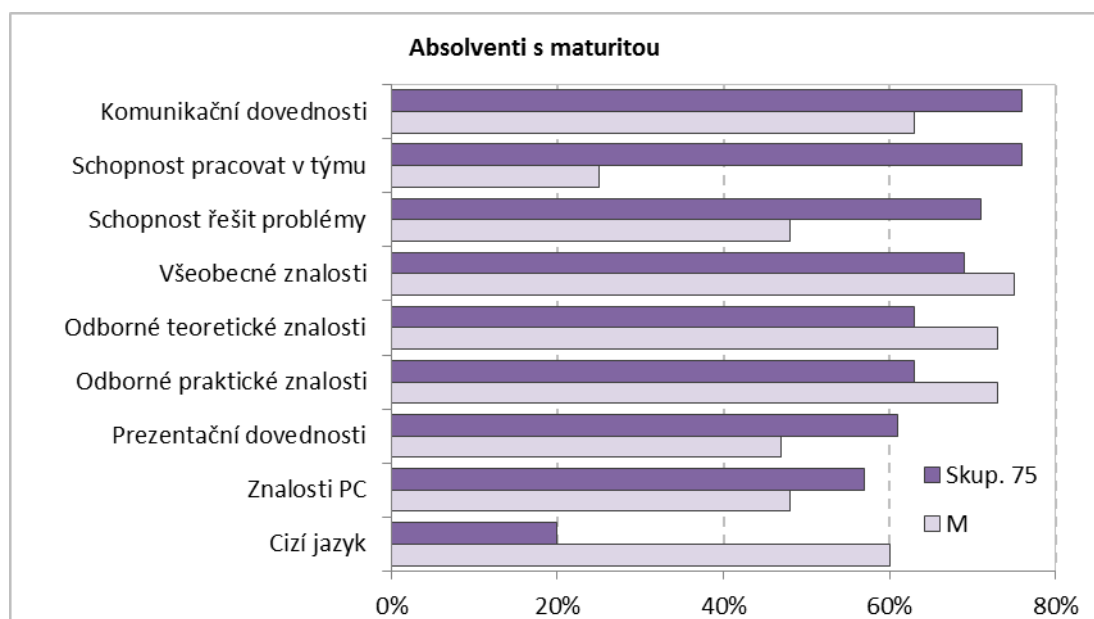
6.3 Využití získaných dovedností z pohledu absolventů

Z pohledu vzdělávání je také přínosné zjistit, jaké získané kompetence absolventi ze svého pohledu v zaměstnání nejvíce využívají.

Obr. 6.4: Které dovednosti absolventi s výučním listem ve svém prvním zaměstnání rozhodně nebo spíše využili (% odpovědí)

Obr. 6.5: Které dovednosti absolventi s maturitou ve svém prvním zaměstnání rozhodně nebo spíše využili (% odpovědí)

Ze získaných výsledků vyplývá, že nejvíce využívanými kompetencemi v prvním zaměstnání u **absolventů pedagogických či sociálních oborů s maturitní zkouškou** jsou **komunikační dovednosti, schopnost pracovat v týmu, schopnost řešit problémy a všeobecné znalosti**. Poměrně často využili absolventi v zaměstnání také jak **odborné teoretické**, tak i **praktické znalosti a dovednosti**.

Schopnost pracovat v týmu a schopnost řešit problémy označili absolventi pedagogických či sociálních oborů s maturitou výrazně častěji než absolventi s maturitní zkouškou obecně. Častěji využili v zaměstnání také komunikační dovednosti, prezentační dovednosti či znalosti práce s počítačem. Naopak výrazně méně často než maturanti obecně využívají absolventi pedagogických oborů s maturitou ve svém prvním zaměstnání znalost cizího jazyka.

Další informace, souhrny i metodologii k tématu můžete najít v následujících publikacích věnovaných výsledkům z dotazníkového šetření absolventů škol uskutečněného v roce 2012:

TRHLÍKOVÁ, J.: *Využití kvalifikace absolventů středních škol na trhu práce. Zpráva ze šetření absolventů škol*. Praha: NÚV, 2013. 38 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-74>).

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce - srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů*. Praha: NÚV, 2013. 51 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-86&NazevSeo=Prechod-absolventu-strednich-skol-na-trh-prace->).

TRHLÍKOVÁ, J.: *Přechod absolventů středních škol na trh práce - vybrané skupiny maturitních a učebních oborů*. Praha: NÚV 2014. 59 stran
(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-96&NazevSeo=Prechod-absolventu-strednich-skol-na-trh-prace->).

Stručné výtahy a souhrny k tématu přechodu absolventů na trh práce z pohledu samotných absolventů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Využití vzdělání** → v podkapitole **Využívají absolventi škol své vzdělání?** nebo v záložce **Vzdělávání a volba oboru** → v podkapitolách **Volba a vztah k oboru** a **Hodnocení vzdělání** (informace o spokojenosti absolventů s výběrem oboru a se získanými kompetencemi).

7. Potřeby a názory zaměstnavatelů na připravenost absolventů škol

V této kapitole budou představeny dílčí výsledky z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, ve kterém byly zjišťovány jejich personální potřeby, jejich názory na připravenost absolventů škol pro pracovní uplatnění či postoje zaměstnavatelů k přijímání a nepřijímání absolventů škol. Uvedené výsledky se vztahují jen k těm zaměstnavatelům, jejichž působení souvisí převážně s pedagogikou či sociální péčí.

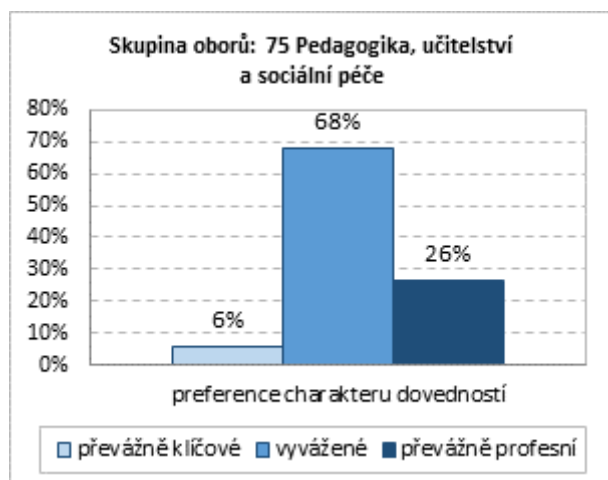
7.1 Požadované dovednosti u absolventů ze strany zaměstnavatelů

► Klíčové dovednosti, nebo odbornost?

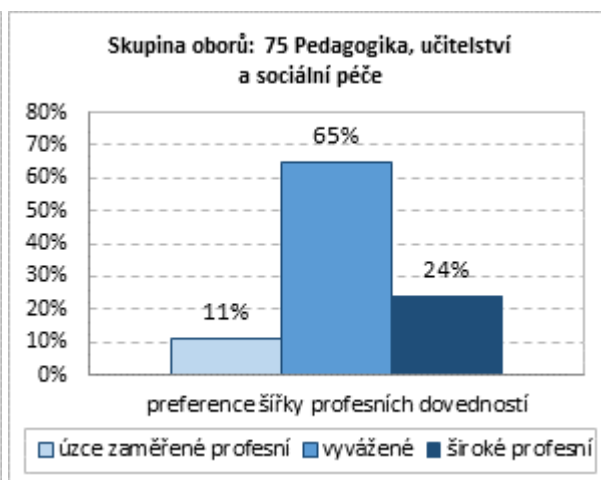
Pro plynulý přechod absolventů ze škol na trh práce je důležité, aby byli absolventi připraveni především na požadavky a potřeby budoucích zaměstnavatelů a aby jejich znalosti, schopnosti a dovednosti (tzv. kompetence) nejvíce a nejpřesněji odpovídaly tomu, co od nich potenciální zaměstnavatelé očekávají. Kompetence lze přitom rozdělit na profesní a klíčové.

Profesní kompetence jsou úzce svázány s konkrétní odborností a jejich zvládnutí umožňuje, případně usnadňuje výkon určitých profesí či povolání. **Klíčové kompetence** jsou pojímány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů, které všichni potřebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění i pro pracovní život.

Obr. 7.1: Preference zaměstnavatelů mezi profesními a klíčovými dovednostmi při přijímání nových pracovníků

Obr. 7.2: Míra šířky profesního záběru vhodná u nových pracovníků vzhledem k důležitosti pro firmu zaměstnavatele

Z výsledků šetření vyplývá, že zaměstnavatelé v oblasti pedagogiky a sociální péče (skupiny oborů 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče) u **svých zaměstnanců** nejčastěji **upřednostňují vyváženost mezi profesními a klíčovými dovednostmi**. Obecně s tím, jak

získávají na významu kvalifikace přesahující jednotlivé profese a jak se mění i požadavky na práci, roste i důraz kladený na klíčové kompetence. Jejich zvládnutí přispívá k větší flexibilitě pracovníků, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhá sladovat schopnosti pracovníků s požadavky kladenými ze strany zaměstnavatele.

► **Hluboké a úzké profesní dovednosti, nebo široké profesní dovednosti?**

V reakcích zaměstnavatelů mírně převažovaly odpovědi preferující spíše široké profesní dovednosti nad odpověďmi upřednostňujícími úzké a hluboké profesní dovednosti. **Hodnota celkového průměru 3,7** vypovídá o **větším důrazu** kladeném na **široké profesní dovednosti** (střed tvořila na škále hodnota 3,5).

► **Kompetence, které zaměstnavatelé považují za důležité**

Nároky zaměstnavatelů souvisejí s dosaženým vzděláním pracovníků, tzn., že **s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým kompetencím větší význam**. Za nejdůležitější znalosti, dovednosti a schopnosti zaměstnavatelé v oblasti pedagogiky a sociální péče označili:

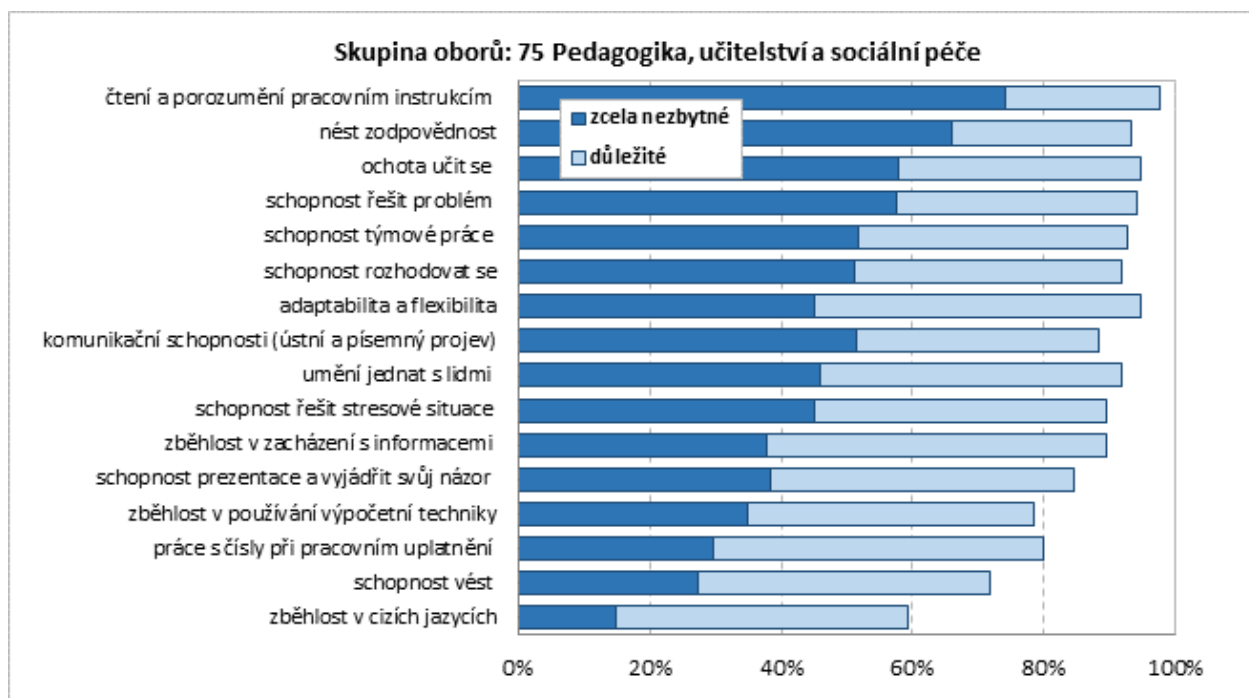
- čtení a porozumění pracovním instrukcím
- schopnost nést odpovědnost
- ochotu učit se
- schopnost řešit problém

Nejnižší požadavky na vybavenost klíčovými dovednostmi mají zaměstnavatelé na **zaměstnance se středním vzděláním s výučním listem**. Vyplývá to už ze samotného charakteru pozic, které tito pracovníci nejčastěji zastávají (provozní pracovníci, manuální a odborné dělnické profese). Očekávají od nich zejména **čtení a porozumění pracovním instrukcím, schopnost nést zodpovědnost a ochotu učit se**. Dále také **schopnost týmové práce a schopnost řešit problém**.

Na **zaměstnance se středním odborným vzděláním s maturitou** jsou kladeny vyšší nároky. Souvisí to s charakterem pracovních pozic, které bývají obsazovány těmito pracovníky. Jde o pozice spojené s požadavky na větší samostatnost, zodpovědnost, schopnost se rozhodovat a řešit problém. Zaměstnavatelé z oblasti pedagogiky a sociální péče kladou největší důraz na **čtení a porozumění pracovním instrukcím, schopnost nést odpovědnost, ochotu učit se a schopnost rozhodovat se**.

Nejvyšší úroveň vybavenosti klíčovými kompetencemi očekávají zaměstnavatelé od **pracovníků s vysokoškolským vzděláním**. Všechny klíčové kompetence hodnotí v případě vysokoškoláků jako zcela nezbytné nebo důležité. Nejvíce jsou zdůrazňovány **komunikační schopnosti, čtení a porozumění pracovním instrukcím, schopnost nést zodpovědnost a řešit problém**. Dále také **ochota učit se, umění jednat s lidmi a schopnost řešit stresové situace**. Za relativně nejméně důležité kompetence označili zaměstnavatelé zběhlost v cizích jazycích a práci s čísly při pracovním uplatnění.

Obr. 7.3: Důležitost klíčových kompetencí podle zaměstnavatelů (v % odpovědí)

Pozn.: Řazeno podle váženého průměru, tj. celkové důležitosti.

Informace o tom, jak zaměstnavatelé hodnotí důležitost vybraných klíčových kompetencí, naleznete na stránce [Důležitost kompetencí pro zaměstnavatele v jednotlivých sektorech národního hospodářství](http://www.infoabsolvent.cz)⁵ na www.infoabsolvent.cz, údaje jsou uvedeny na úrovni sektorů, v kterých zaměstnavatelé převážně působí.

► Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit

Zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se také k tomu, na jaké klíčové kompetence by se podle nich měly školy více zaměřit. I když se předpokládá, že v odpovědích zaměstnavatelů se promítnou právě jejich vlastní zkušenosti, odpovědi se nemusejí vztahovat jenom k danému odvětví, v němž firmy působí. Otázka byla definována obecně a zaměstnavatelé měli možnost vyjádřit se ke všem úrovním vzdělání.

Nejvyšší požadavky na rozvoj klíčových dovedností mají zaměstnavatelé při **vzdělávání maturantů a vysokoškoláků**. Jelikož většinu personálu ve sféře pedagogiky a sociální péče tvoří právě lidé s maturitní zkouškou a vysokoškolským vzděláním, je logické, že právě na absolventy středního vzdělání s maturitou a vysokých škol kladou zaměstnavatelé z této oblasti největší nároky.

Zaměstnavatelé působící v oblasti pedagogiky a sociální péče doporučují u **studentů maturitních oborů** více zaměřit pozornost na zlepšení schopnosti **nést zodpovědnost**, **umění jednat s lidmi** a **komunikačních schopností**. Pozornost doporučují zaměřit i na **zběhllost v cizích jazycích** či **schopnost řešit stresové situace**.

V případě **vysokoškoláků** figuruje na předních místech nutnost většího rozvoje schopnosti **řešit stresové situace**, **umění jednat s lidmi** a schopnosti **nést zodpovědnost**. Značný důraz je kladen také na rozvoj **schopnosti rozhodovat se** a **řešit problém**.

⁵ Dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/TematickyKatalog/DStranka.aspx?KodStranky=4.1.01>

Pokud jde o **vyučené**, deklarována je zejména potřeba zaměřit více pozornosti na rozvoj **čtení a porozumění pracovním** instrukcím, schopnosti **nést zodpovědnost**, **schopnosti řešit problém** a **ochoty učit se**.

Tab. 7.1: Klíčové kompetence, na jejichž rozvoj by se měly školy více zaměřit (v % odpovědí)

klíčové kompetence	vyučení	střední s maturitou	VŠ	celkem
nést zodpovědnost	48,2%	58,9%	57,1%	54,8%
umění jednat s lidmi	42,9%	58,9%	58,9%	53,6%
schopnost řešit stresové situace	39,3%	53,6%	60,7%	51,2%
schopnost rozhodovat se	44,6%	51,8%	55,4%	50,6%
schopnost řešit problém	48,2%	51,8%	51,8%	50,6%
komunikační schopnosti (ústní a písemný projev)	41,1%	57,1%	50,0%	49,4%
schopnost týmové práce	41,1%	46,4%	46,4%	44,6%
zběhllost v cizích jazycích	28,6%	55,4%	48,2%	44,0%
čtení a porozumění pracovním instrukcím	51,8%	46,4%	32,1%	43,5%
schopnost prezentace a vyjádřit svůj názor	33,9%	48,2%	46,4%	42,9%
ochota učit se	48,2%	39,3%	32,1%	39,9%
adaptabilita a flexibilita	42,9%	35,7%	30,4%	36,3%
schopnost vést	17,9%	39,3%	50,0%	35,7%
zběhllost v zacházení s informacemi	32,1%	42,9%	32,1%	35,7%
práce s čísly při pracovním uplatnění	26,8%	41,1%	33,9%	33,9%
zběhllost v používání výpočetní techniky	25,0%	35,7%	39,3%	33,3%
jiné	5,4%	7,1%	7,1%	6,5%

7.2 Charakteristiky přijímání absolventů do zaměstnání z pohledu zaměstnavatelů

► Kritéria ovlivňující přijetí pracovníka s praxí a absolventa

Zaměstnavatelé působící v oblasti pedagogiky a sociální péče kladou při **přijímání absolventů** největší důraz na:

- zájem o práci a chuť pracovat
- požadované vzdělání
- ochotu se dále vzdělávat
- pracovní nasazení

V případě pracovníků s pracovními zkušenostmi rozhoduje především charakter předchozí praxe a profesní zkušenosti, odborná kvalifikace, orientace v oboru, zájem o práci a pracovní nasazení. Na požadované vzdělání kladou firmy větší důraz v případě absolventů, u pracovníků s praxí je důležitější předchozí praxe než vzdělání.

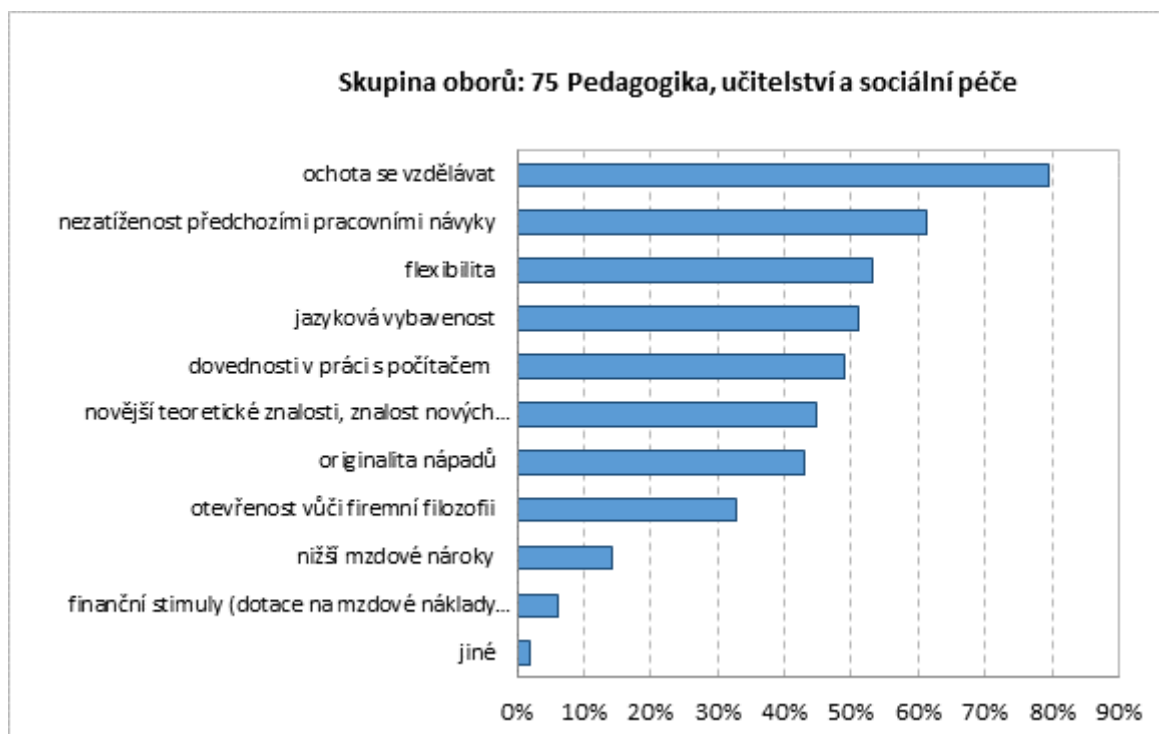
Tab. 7.2: Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)

Kritéria pro přijetí zaměstnanců (podíl firem s tímto požadavkem)			
u absolventů		u pracovníků s praxí	
zájem o práci, chuť pracovat	93,9%	předchozí praxe, profesní zkušenosti	87,8%
požadované vzdělání	85,7%	odborná kvalifikace, orientace v oboru	81,6%
ochota dále se vzdělávat	81,6%	zájem o práci, chuť pracovat	77,6%
pracovitost, pracovní nasazení	79,6%	pracovitost, pracovní nasazení	73,5%
komunikativnost	71,4%	požadované vzdělání	67,3%
schopnost týmové práce	71,4%	ochota nést odpovědnost	67,3%
samostatnost	67,3%	ochota dále se vzdělávat	65,3%
flexibilita	67,3%	samostatnost	63,3%
odborná kvalifikace, orientace v oboru	65,3%	komunikativnost	63,3%
ochota nést odpovědnost	65,3%	schopnost týmové práce	61,2%
důslednost	55,1%	reference	59,2%
znalost jazyků	42,9%	flexibilita	55,1%
reference	30,6%	důslednost	53,1%
řidičské oprávnění	22,4%	znalost jazyků	18,4%
předchozí praxe, profesní zkušenosti	8,2%	řidičské oprávnění	18,4%
jiné	6,1%	jiné	2,0%

► Proč zaměstnavatelé přijímají absolventy škol?

Většina firem působících v oblasti pedagogiky a sociální péče se přijímání absolventů nevyhýbá, v některých případech jsou absolventi dokonce preferováni (v 18 %).

Obr. 7.4: Důvody přijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

Hlavním důvodem firem pro rozhodnutí přijmout absolventy je jejich **ochota dále se vzdělávat** a jejich **nezatíženost předchozími pracovními návyky**. Zaměstnavatelé oceňují také jejich flexibilitu, jazykovou vybavenost, ale i jejich dovednosti v práci s počítačem. Část

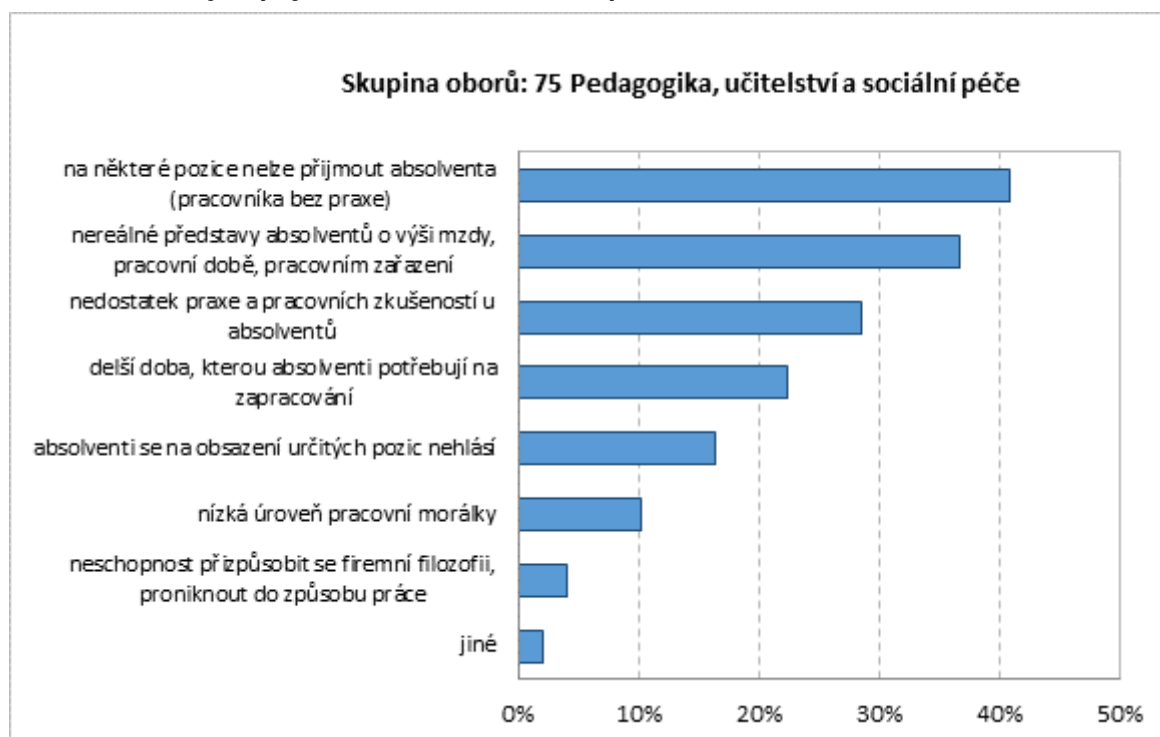
z nich také pozitivně hodnotí novější teoretické znalosti absolventů či originalitu jejich nápadů.

Méně častými důvody jsou otevřenost vůči firemní filozofii (ochota přijímat názory a postoje dané firmy), nižší mzdové nároky absolventů a případné finanční stimuly (dotace na mzdové náklady poskytované úřadem práce).

► Jaké jsou důvody nepřijímání absolventů?

Ačkoli významná část firem je otevřená vůči přijímání absolventů, část zaměstnavatelů se přesto absolventům spíše vyhýbá (4 %).

Obr. 7.5: Důvody nepřijímání absolventů škol z pohledu zaměstnavatelů

Hlavními důvody, proč zaměstnavatelé nepřijímají absolventy, je jednak přesvědčení, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je praxe nezbytná, jednak **nereálné představy absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo pracovním zařazení**. Zaměstnavatelé považují za častý důvod k nepřijetí absolventa také **nedostatek praxe a pracovních zkušeností**.

Část zaměstnavatelů jako nevýhodu označuje i **delší dobu, kterou absolventi potřebují na zapracování**. Objevuje se zde také názor řady zaměstnavatelů, že **absolventi o jisté pracovní pozice nejeví zájem** a nehlásí se na ně. Spíše okrajově se stává, že firma absolventy nepřijme kvůli nízké úrovni pracovní morálky či jejich neschopnosti přizpůsobit se firemní filozofii či proniknout do způsobu práce.

7.3 Poptávka po profesích či oborech vzdělání na trhu práce

Nedostatek pracovníků určitých profesí pocítuje 41 % firem z oblasti pedagogiky a sociální péče, z toho 95 % se vyjádřilo i konkrétně vyjmenováním profesí, či oborů vzdělání, u kterých se potýkají s jejich nedostatkem.

nedostatkové profese či obory vzdělání	počet
kvalifikovaný učitel	6
učitel odborných předmětů	4
učitelka MŠ	1
pedagog volného času	1
pracovník IT, výpočetní techniky	2
jiné	12

jejich názoru na trhu práce poptávka v dalších letech. Měli možnost vyjádřit se k více oborům, a to nejen z odvětví, ve kterých působí.

Za profese, po kterých bude v příštích letech poptávka, lze podle vyjádření zaměstnavatelů označit především **řemeslníky** různého charakteru (nebyli přesněji specifikováni), **pracovníky výpočetní techniky, technické pracovníky** (bez dalšího rozlišení), ale i **pedagogy**. Zaměstnavatelé předpokládají, že dobré vyhlídky na uplatnění mají i absolventi **technických, zdravotnických** nebo **stavebních oborů**.

Informace v této kapitole vycházejí z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli, které uskutečnil Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra II – KP v roce 2012. Výsledky z tohoto šetření, které jsou z hlediska výše uvedeného textu relevantní, byly zpracovány a vydány v publikaci:

DOLEŽALOVÁ, G., VOJTĚCH, J.: *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v kvartérním sektoru*. Praha: NÚV, 2014

(dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-92&NazevSeo=Potreby-zamestnavatele-a-pripravenost-absolventu->).

V roce 2014 byly uveřejněny i další výsledky z tohoto dotazníkového šetření, a to ve formě publikací, které jsou dostupné na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci Absolventi a trh práce → v záložce **Publikace** → v podkapitole **Potřeby trhu práce, uplatnění absolventů škol na trhu práce**.

Přehledně zpracované informace k tématu potřeb zaměstnavatelů jsou uvedeny také na www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Požadavky zaměstnavatelů** → v podkapitole **Kompetence důležité pro zaměstnání** a **Charakteristiky přijímání do zaměstnání**.

8. Trh práce a zaměstnanost v ČR a EU

Pro komplexní pohled na potřeby trhu práce je potřeba se podívat i na dlouhodobější vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích či profesních skupinách. Ten totiž může napovědět, jak se může zaměstnanost v dílčím segmentu vyvíjet dál. Národní ústav pro vzdělávání má zpracovanou obsáhlou studii zaměřenou na analýzy změn trhu práce v ČR a EU a nastínění možného vývoje potřeb na trhu práce v ČR.

Firmy nejvíce postrádají **kvalifikované učitele** či **učitele odborných předmětů**. Chybí jim ale i **učitelé MŠ** a **pedagogové volného času**. Zmiňován byl i nedostatek pracovníků IT.

Zaměstnavatelé byli požádáni, aby se pokusili stanovit obory vzdělání, po kterých bude podle

perspektivní profese či obory vzdělání	počet
řemeslník (obecně)	16
pracovník IT, výpočetní techniky	15
technik, technický pracovník (obecně)	11
Strojírenství a strojírenská výroba	8
pedagogové	4
Elektrotechnika, komunikační a výpočet	4
Stavebnictví	3
Zdravotnictví, zdravotnický personál	3
strojní mechanik, zámečnick	3
automechanik	3
elektrikář, elektrotechnické práce	3
truhlář, truhlářské práce	3
instalatér, topenář	3
jiné	36

Výchozí publikace:

LEPIČ, M., KOUCKÝ, J., RYŠKA, R., ZELENKA, M.: *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025*. Praha: NÚV, 2015.

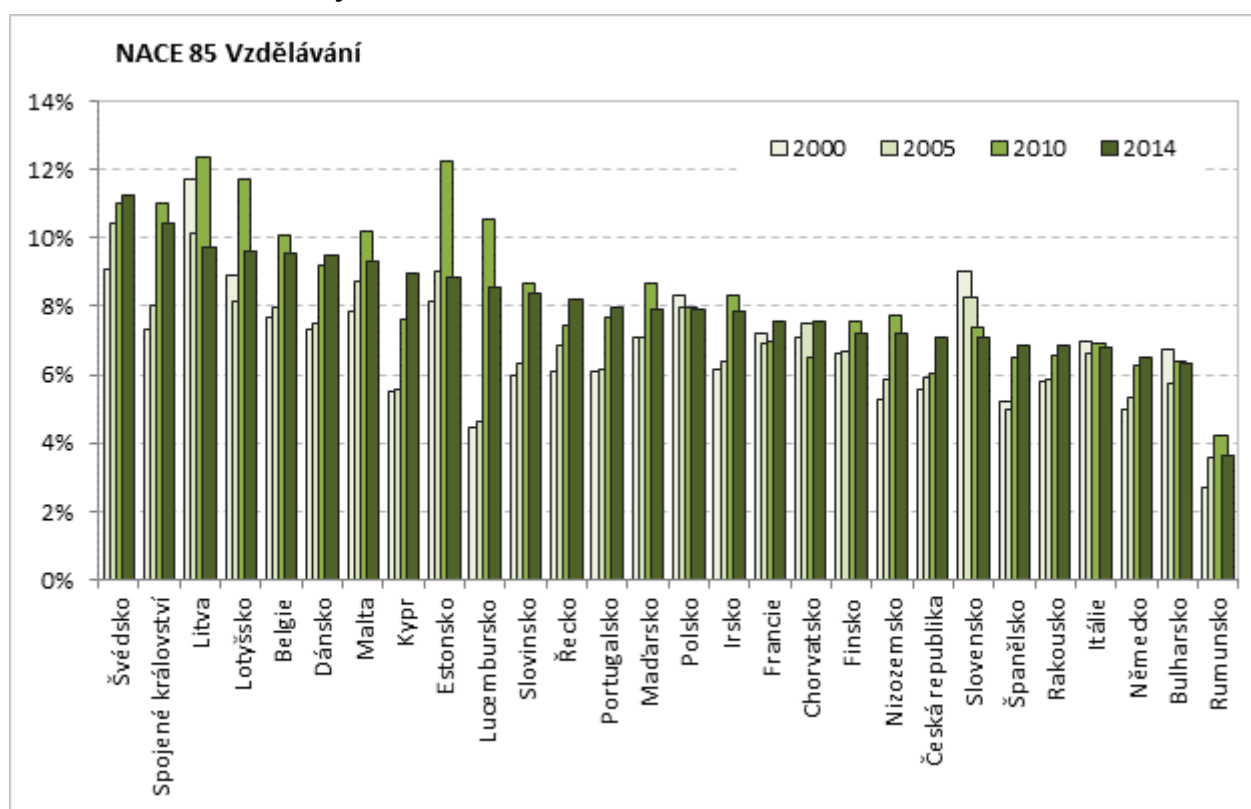
(dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-106&NazevSeo=Vyvoj-a-zmeny-kvalifikacnich-potreb-trhu-prace-v->).

Kromě této publikace byly vytvořeny také reporty za 24 hospodářských odvětví a za 60 profesních seskupení. Všechny tyto materiály lze nalézt na stránkách www.infoabsolvent.cz v sekci **Absolventi a trh práce** → v záložce **Zaměstnanost** → v podkapitole **Vývoj zaměstnanosti v ČR a EU**.

8.1 Zaměstnanost podle odvětví

Odvětví **Vzdělávání** patří do veřejného kvartérního sektoru. Jedná se o velmi široké a rozmanité odvětví, které zahrnuje veškeré druhy a úrovně vzdělávání dětí, mladistvých i dospělých. Stále více se prosazuje zájem o terciární i další vzdělávání a dochází k nárůstu počtu institucí nabízejících kurzy rozšiřující kvalifikaci. Toto odvětví klade vyšší profesní a odborné nároky na pracovní sílu a současně náleží k sektorům, které mají prorůstový potenciál (a to zejména v oblasti vzdělávání dospělých, jazykového vzdělávání, kurzů ICT a měkkých dovedností).

Obr. 8.1: Podíl zaměstnaných v daném odvětví v zemích EU

Od roku 2000 do roku 2014 se zvýšil počet pracovníků v odvětví **Vzdělávání** o více než 27 tisíc, tedy o 9,1 %. V roce 2014 v něm tak bylo v ČR zaměstnáno více než 326 tisíc osob. Podíl odvětví na celkové zaměstnanosti vzrostl oproti roku 2000 z 6,3 % na **6,6 %**. I přes tento nárůst je v porovnání s ostatními zeměmi EU podíl odvětví **Vzdělávání** na celkové zaměstnanosti v České republice **slabě podprůměrný**, neboť v průměru EU činí stejný údaj

6,7 % z celkové zaměstnanosti. Mezi 6,5 a 7,1 % zaměstnaných v odvětví **Vzdělávání** má kromě České republiky také Německo, Itálie, Rakousko, Španělsko a Slovensko.

V České republice jsou v tomto odvětví nejvíce zastoupeny skupiny povolání Učitelé na 1. stupni základních škol a učitelé v oblasti předškolní výchovy (ISCO 234) a Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol (ISCO 233) – v obou případech přibližně 18 %; s určitým odstupem pak následují Ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání (ISCO 235) a Učitelé odborných předmětů, praktického vyučování, odborného výcviku a lektori dalšího vzdělávání (ISCO 232), obě dosahují 10,2–12,7 % zaměstnaných v rámci odvětví.

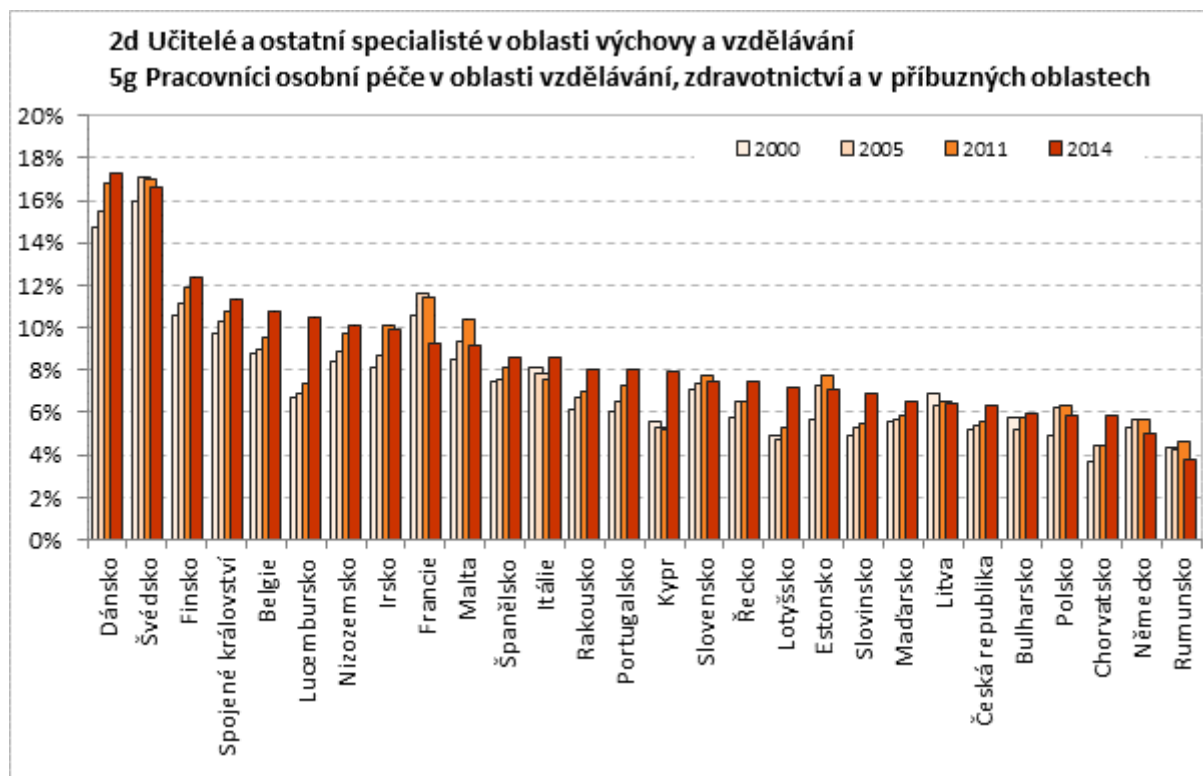
► Vývoj do roku 2025

V odvětví Vzdělávání se do roku 2025 očekává snížení počtu pracovních míst. Jejich počet by měl mezi roky 2014-2025 klesnout zhruba o 8 tisíc, tedy přibližně o 2 %. Neznamená to však, že v tomto odvětví nebude do roku 2025 potřeba obsadit nově žádná pracovní místa. Do roku 2025 by totiž v tomto odvětví mělo svá pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 81 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude v odvětví Vzdělávání potřeba nově obsadit zhruba 73 tisíc pracovních míst.

8.2 Zaměstnanost podle profesních skupin

Největší část pracovníků v odvětví Vzdělávání tvoří skupina povolání **Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání**, kterou tvoří převážně učitelé, vychovatelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání.

Obr. 8.2: Podíl zaměstnaných v daném profesním seskupení v zemích EU

V roce 2014 bylo v ČR v této skupině povolání zaměstnáno více než 228 tisíc osob. Na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR má tedy skupina povolání **Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání** podíl 4,6 %. V porovnání s ostatními skupinami

povolání jde podle počtu zaměstnaných o 2. největší skupinu povolání v ČR. V porovnání s rokem 2000 se počet zaměstnaných v této skupině povolání v ČR zvýšil. Průměrný roční nárůst počtu zaměstnaných dosáhl v letech 2000-2014 v ČR v této skupině povolání zhruba 1,6 %.

V EU28 bylo v roce 2013 v této skupině povolání zaměstnáno zhruba 10,4 milionu osob. V EU28 tato skupina povolání tvoří 4,9 % ze všech zaměstnaných, tedy o 0,3 procentních bodů více, než je podíl této skupiny povolání na zaměstnaných v ČR.

Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání jsou hodně koncentrováni pouze v odvětví Vzdělávání (v tomto odvětví jich pracuje 95 %). Zbývající část těchto pracovníků je zaměstnána v odvětví zdravotní a sociální péče a v ostatních odvětvích.

► Vývoj do roku 2025

Změny ve struktuře odvětví, které nastanou v ekonomice ČR do roku 2025 společně s vnitřní změnou profesních struktur uvnitř jednotlivých odvětví, způsobí, že se ve skupině povolání Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání do roku 2025 očekává snížení počtu pracovních míst. Jejich počet by měl mezi roky 2014-2025 klesnout zhruba o 16 tisíc, tedy přibližně o 7 %. Neznamená to však, že v této skupině povolání nebude třeba do roku 2025 obsadit nově žádná pracovní místa. Do roku 2025 by totiž z osob z této skupiny povolání mělo svá pracovní místa opustit (především kvůli odchodu do důchodu) zhruba 60 tisíc osob. Celkově lze tedy očekávat, že do roku 2025 bude ve skupině povolání Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání potřeba nově obsadit zhruba 44 tisíc pracovních míst.

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých profesních seskupeních se podívejte na následující stránku, kde si můžete vybrat profesní skupinu, která Vás zajímá (<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-03>).

Pro podrobnější údaje o vývoji struktury zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích se podívejte na stránku <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-02>, kde si můžete vybrat odvětví, které Vás zajímá.

9. Závěr

Odvětví **Pedagogika, učitelství a sociální péče** zahrnuje veškeré druhy a úrovně vzdělávání dětí, mladistvých i dospělých a má tedy celkem rozmanitý charakter. Je typické stále větším zájmem o terciární i další vzdělávání a narůstajícím počtem institucí nabízejících kurzy rozšiřující kvalifikaci, přičemž na pracovní sílu jsou v tomto odvětví kladeny poměrně vysoké profesní a odborné nároky.

Obory skupiny 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče patří mezi absolventy středních škol spíše méně zastoupené skupiny oborů vzdělání. V roce 2014 jich úspěšně zakončilo studium 2,1 tisíc. **Navzdory nepříznivému demografickému vývoji počet absolventů pedagogických a sociálních oborů v posledních letech roste**, jejich **podíl** mezi absolventy středních škol (bez nástaveb) zaznamenal **mírný nárůst a dosáhl tak 2,6 %** v roce 2014.

Největší podíl absolventů pedagogických a sociálních oborů ukončuje studium **odborným vzděláním s maturitní zkouškou (85 % v roce 2014)**. Počet absolventů těchto oborů v posledních letech spíše stagnuje, nicméně **podíl** absolventů pedagogických a sociálních

oborů v rámci kategorie M vykazuje mírně rostoucí tendenci. V kategorii **středního vzdělání s výučním listem** se v oblasti pedagogiky a sociální péče vzdělává pouze malý zlomek žáků, a to teprve od roku 2013.

Hodnoty podílu nově přijatých žáků do pedagogických a sociálních oborů po ZŠ se přitom ve všech krajích pohybují mezi 2,0 % (v Pardubickém kraji) a 5,1 % (v Ústeckém kraji).

Někteří absolventi maturitních pedagogických a sociálních oborů vzdělání nepřecházejí na trh práce okamžitě, ale **pokračují ve studiu** na vyšších odborných nebo **častěji na vysokých školách**. Z absolventů pedagogických a sociálních maturitních oborů **kategorie M** jich je **přijato do terciárního vzdělávání 60 %**. Většina z nich pokračuje ve vysokoškolském či vyšším odborném studiu pedagogických, v menší míře pak zdravotnických či ekonomických programů.

A jak je to s **nezaměstnaností absolventů pedagogických a sociálních oborů**? Hodnoty kopírují trendy nezaměstnanosti absolventů škol celkově. Po roce 2008 se nezaměstnanost absolventů postupně zvyšovala vlivem ekonomické recese. Po mírném zlepšení v letech 2011 a 2012 se pak **v roce 2013** zvýšila na nová **maxima**. **V roce 2014 se však situace na trhu práce stabilizovala a nezaměstnanost absolventů škol opět v porovnání s předchozím rokem klesla. Pokles pokračoval i v roce 2015**, ve kterém dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů dokonce **nižších hodnot než v roce 2012**. To je **obecný trend napříč všemi skupinami oborů vzdělání**.

V porovnání s jinými skupinami oborů lze konstatovat, že ačkoli **nezaměstnanost absolventů pedagogických a sociálních oborů vzdělání kopíruje celkové trendy v nezaměstnanosti, odchylky od průměrných hodnot míry nezaměstnanosti absolventů jsou u jednotlivých kategorií vzdělání rozdílné**. V případě vyučených dosahuje vyšších než průměrných hodnot, u maturantů je nezaměstnanost mírně podprůměrná. Také absolventi pedagogických oborů vzdělání z vyšších odborných škol se uplatňují na trhu práce zřetelně lépe než absolventi vyšších odborných škol průměrně.

Absolventi pedagogických a sociálních oborů s maturitou mají podle dotazníkového šetření **na konci školy zájem pracovat ve vystudovaném nebo příbuzném oboru vzdělání v 72 % případů**, což je nepatrně méně než u absolventů s maturitní zkouškou celkově. Reálná situace po přechodu absolventů na trh práce však vypadá jinak. Zatímco však **po třech letech od ukončení školy** uvádělo při dotazování pouze 33 % maturantů, že pracuje v oboru, **v případě pedagogických a sociálních oborů** se jednalo o **63 %**, tedy téměř dvojnásobek. Zcela mimo obor pak po třech letech od ukončení studia pracuje jenom 29 % absolventů pedagogických a sociálních oborů s maturitou, což je výrazně méně než v průměru za všechny maturanty.

Z analýz **porovnání shody mezi získaným vzděláním a vykonávaným zaměstnáním**, které vycházejí z dat Výběrového šetření pracovních sil, vyplývá, že mezi zaměstnanými s maturitní zkouškou z oblasti pedagogiky a sociální péče je necelých **60 % absolventů** (ve věku 20–24 let), kteří **pracují v úplné nebo částečné shodě se získaným vzděláním**. Těch, kteří pracují ve zcela odlišném oboru od svého vzdělání, je 36 %, což je o něco méně než u absolventů (ve věku 20–24 let) celkem, bez rozlišení dosaženého vzdělání.

Důvodů pro práci v jiném oboru může být hned několik. Absolventi **pedagogických oborů** s maturitou, kteří pracují mimo obor, nejčastěji jmenovali jako důvod skutečnost, že **práci v oboru nesehnali**, a také **nízký plat**. Dalšími relativně frekventovanými důvody jsou jednak

neperspektivnost oboru, jednak skutečnost, že **absolvent v oboru nikdy pracovat nechtěl**.

Zaměstnavatelé v odvětví pedagogiky a sociální péče se většinou nebrání přijímání absolventů, někdy je dokonce i preferují (přibližně 18 % zaměstnavatelů), neboť jsou **ochotni se vzdělávat** a jsou **nezatíženi pracovními návyky**. Na druhé straně však zaměstnavatelé uvádějí, že **na některé pozice ani nelze absolventa přijmout**, protože pro výkon dané profese je praxe nezbytná, dále že **absolventi mají nereálné představy** o výši mzdy, pracovním zařazení či pracovní době a také že **mají nedostatek praxe a pracovních zkušeností**.

Zaměstnavatelé v oblasti pedagogiky a sociální péče upřednostňují u absolventů výrazně **častěji profesní dovednosti** před klíčovými, v případě odborného zaměření pak preferují **široce zaměřené profesní dovednosti**. Z klíčových kompetencí absolventů vidí zaměstnavatelé v oblasti pedagogiky a sociální péče jako nejdůležitější **čtení a porozumění pracovním instrukcím**, schopnost **nést odpovědnost**, ochotu učit se a schopnost řešit problém.

Absolventi pedagogických a sociálních oborů s maturitou často uváděli, že v prvním zaměstnání využili **komunikační dovednosti, schopnost pracovat v týmu, schopnost řešit problémy a všeobecné znalosti**. Poměrně často využili absolventi v zaměstnání také jak **odborné teoretické, tak i praktické znalosti a dovednosti**.

Odvětví pedagogiky, učitelství a sociální péče prezentuje hlavně část kvartérního sektoru označená jako **Vzdělávání**. V tomto odvětví došlo v minulosti k nárůstu počtu zaměstnaných, až jejich podíl **dosáhl 6,6 %** ze všech zaměstnaných, což je pouze nepatrně méně, než činí průměr EU (6,7 %). Podle prognóz by se do roku 2025 měl počet pracovních míst v tomto odvětví mírně snížit. S ohledem na předpokládaný úbytek pracovní síly (zejména z důvodu odchodu do důchodu) v tomto odvětví lze očekávat, že do roku 2025 bude potřeba **nově obsadit zhruba 73 tisíc pracovních míst**.

Největší část pracovníků v odvětví **Vzdělávání** tvoří skupina povolání **Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání**, v níž je zaměstnáno více než 228 tisíc osob. Na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR má tato skupina podíl 4,6 % a v porovnání s ostatními skupinami povolání jde podle počtu zaměstnaných o druhou největší skupinu povolání v ČR. Podle prognóz vývoje zaměstnanosti do roku 2025 se však **očekává spíše snížení celkového počtu pracovních míst**. V důsledku odchodu do důchodu však opustí své pracovní místo zhruba 60 tisíc zaměstnaných v těchto profesích a bude tedy potřeba nově obsadit zhruba 44 tisíc pracovních míst.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

[Výběr podle oboru](#)
[Výběr podle školy](#)
[Výběr podle povolání](#)
[Výběr podle videa](#)
[Výběr podle obrázků](#)
[Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

[Vzdělávání a volba oboru](#)
[Uplatnění vzdělání](#)
[Požadavky zaměstnavatelů](#)
[Nezaměstnanost](#)
[Zaměstnanost](#)
[Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

[Volba školy pro žáky se ZP](#)
[Absolventi se ZP a trh práce](#)
[Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
[Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

[Jsem na základce](#)
[Jsem na střední](#)
[Jsem už dospělý](#)
[Jsem poradce](#)

*Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

DOPORUČUJEME VYZKOUŠET:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci zajišťování udržitelnosti projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**.